

SZENT BORBÁLA-NAPI MEGEMLÉKEZÉSEK

Szent Borbála-napi országos központi ünnepség

(Budapest, 2004. december 3.)

A Szent Borbála-napi országos központi ünnepséget 2004. december 3-án Budapesten, a Gazdasági és Közlekedési Minisztérium Margit krt.-i tanácstermében rendezték meg a Magyar Bányászati Szövetség, a Gazdasági és Közlekedési Minisztérium, a Bánya- és Energiaipari Dolgozók Szakszervezete, valamint a Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület közös szervezésében.

1. kép: Az ünnepség résztvevői

Az ünnepség elnökségében helyet foglalt: *Göncz Árpád* volt köztársasági elnök, *Csizmár Gábor* foglalkoztatáspolitikai és munkaügyi miniszter, *Hatvani György*, a Gazdasági és Közlekedési Minisztérium energetikai helyettes államtitkára, *dr. Esztó Péter*, a Ma-

gyar Bányászati Hivatal elnöke, *Rabi Ferenc*, a Bánya- és Energiaipari Dolgozók Szakszervezete elnöke, *Valaska József*, a Magyar Bányászati Szövetség elnöke, *dr. Szűcs László*, az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület alelnöke, valamint *dr. Zoltay Ákos*, a Magyar Bányászati Szövetség ügyvezető főttháza.

A magyar himnusz eléneklése után *Csizmár Gábor* miniszter, *Hatvani György* helyettes államtitkár és *Valaska József*, az MBSZ elnöke mondott ünnepi köszöntőt.

Az OMBKE részéről *dr. Szűcs László*, az OMBKE alelnöke a következő szavakkal köszöntötte a megjelenteket:

„Tisztelt Ünneplők! Kedves Vendégeink!

Az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület tagsága és vezetősége nevében köszöntöm a mai ünnepségen megjelenteket!

Bányászokat és kohászokat egyaránt!

December negyedike, Szent Borbála napja hagyománytisztelő szakmáink jeles napja. Ezt a napot a 112 éve Selmecbányán megalakult egyesületünk által képviselt szakmák saját ünnepüknek tekintik. Az állami elismerésnek végül az adott nyomtatékot, hogy egyesületünk kezdeményezése révén a minisztérium megalapította a Szent Borbála-érmet.

Három év óta december negyedikét hivatalosan is a bányászok és kohászok közös szakmai napjaként ünnepeljük, s ezen a napon a kohászat ki-

emelkedő szakemberei is részesülhetnek a Szent Borbála-éremben.

Tudjuk és gyakran érezzük, hogy a mai közgazdasági környezetben szakmáinkat alaptalanul leértékelik. Ma már nem mi vagyunk a húzóágazat, nem vagyunk a nemzetgazdaságot meghatározó erő. Arról azonban nem szabadna elfeledkezni, hogy a mindennapi életünkhöz elengedhetetlenül szükség van a jövőben is az ásványkincsekre és a fémekre. A minket körülvevő tárgyak jelentős része, épületeink, járműveink, az elektromosság, a fűtés és sorolhatnánk mi minden, mind szakmáink által előállított alapanyagokból származik.

Bízunk abban, hogy a maihoz hasonló rendezvények segítenek felhívni a figyelmet a bányász- és kohászszakma értékeire.

Emlékeztetnék rá, hogy három évvel ezelőtt a magyar kohászat fellelegvárában, Dunaújvárosban tartottuk a Szent Borbála központi ünnepséget. Itt tartottuk az első közös Bányász-Kohász Napot. Akkor nagy bizonytalanságban és várakozással tekintettünk a jövőbe. Nem tudtuk, mi lesz a közeljövőben a magyar vaskohászat sorsa. A dunaújvárosi vaskohászat, a DUNAFERR Rt. akkor nehéz döntések előtt állt.

Az elmúlt évben megtörtént e cég privatizációja. Diósgyőrött is újraindul a hengsorsor és az acélmű. A kohászati termelés is világszerte erős növekedést mutat. Nagy az igény a kohászati termékek iránt. Szakmánk most abban bízunk, hogy a korszerűsítéshez nélkülözhetetlen fejlesztések is meg fognak történni, kapcsolódva a térségi fejlesztési programokhoz. Rajtunk is múlik, hogy a világ megnövekedett igényéhez igazodva, ki tudjuk-e használni adottságainkat, meglévő szakmakultúránkat. Ehhez kívánok kohász kollégáimnak sok sikert. Végezetül engedjék meg, hogy az OMBKE tagsága és vezetősége nevében gratuláljak azoknak a kiváló szakembereknek, akik most átveszik a Szent Borbála-érmet; különösen azoknak, akik hagyományápoló munkájukkal is kiérdemelték ezt a kitüntetést.

Kívánok nekik a bányászok és kohászok közös köszöntésével: „Jó szerencsét!”

2. kép: Hatvani György és Göncz Árpád az elnökségben

3. kép: dr. Havelda Tamás kitüntetését veszi át

Az ünnepi beszédek követően a bányászatért és a bányászatban végzett kiemelkedő szakmai és hagyományörző munka elismeréseként *Hatvani György*, *Rabi Ferenc* és *Valaska József* „Szent Borbála-érem”, „Miniszteri elismerés”, „Kiváló Bányász” „Bányász Szolgálati Oklevél”, a „Magyar Bányászatért” szakmai érdemérmét és egyesületi kitüntetésekkel adták át.

A Szent Borbála-nap alkalmával kitüntetésben részesült egyesületi tagok:

„Szent Borbála-érem” miniszteri kitüntetésben részesült lelkiismeretes bányászati tevékenységéért:

Bencsik Gábor

okl. bányamérnök, az Észak-Dunántúli Bányavagyon-hasznosító Rt. műszaki csoportvezetője

Dr. Bíró Zoltán

okl. olajmérnök, a MOL Rt. KTD művelési szakértője

Csiger Lajos

okl. bányamérnök, a Mátrai Erőmű Rt. Bükkábrányi Bánya villamos üzem vezetője

Ferenczi Zoltán

gépésztechnikus, a Bakonyi Erőmű Rt. Ármin Bánya föld alatti lakatos csoportvezetője

Forisek István

okl. bányamérnök, a Tatabányai Szénbányák nyugdíjas termelési igazgatója

Dr. Havelda Tamás

okl. bányamérnök, az OMBKE alelnöke, a Vértesi Erőmű Rt. Bányászati igazgatója

Horváth József

okl. bányamérnök, a soproni Központi Bányászati Múzeum igazgatóhelyettese

Izményi Ferenc

okl. villamosmérnök, a Bakonyi Bauxitbánya Kft. gépészeti vezetője

Józsa Pál

okl. bányamérnök, a Salgótarjáni Bányamúzeum tárlatvezetője

Kőrösi Tamás

okl. olajmérnök, az OMBKE Kőolaj-, Földgáz- és Víznyászati Szakosztály titkára, a Magyar Energia Hivatal vezető főtanácsosa

Morvai Tibor

okl. bányagépész és bányavillamosági mérnök, az OMBKE Egyetemi Osztály titkára, a Miskolci Egyetem adjunktusa

Nagy Oszkár István

a Nógrádszén Kft. ügyvezető igazgatója

Stoll Lóránt

okl. bányamérnök, bányaiipari gazdasági mérnök, az OMBKE Bányászati Szakosztály vezetőségi tagja, a MINERCO Kft. ügyvezető igazgatója

Szily Zsolt

okl. földmérő mérnök, a Bakonyi Erőmű Rt. Bányászati Igazgatóság bányafelmérője

Vétek Vendel

okl. bányamérnök, a Szénbányászati Szerkezetátalakítási Központ humánpolitikai szakértője

„Szent Borbála-érem” miniszteri kitüntetésben részesült lelkiismeretes kohászati tevékenységéért:

Balázs László

okl. kohómérnök, az OMBKE Fémkohászati Szakosztályának titkárhelyettese, választmányi tag, az XXL METAL Kft. ügyvezetője

Krajcsi József

okl. kohómérnök, a Salgótarjáni Acélárnyár Rt. nyugdíjas igazgatója

Moravitz Péter

okl. kohómérnök, az OMBKE tiszteleti tagja

Dr. Pilissy Lajos

okl. kohómérnök, az OMBKE tiszteleti tagja, a Vasipari Kutató Intézet nyugdíjasa

Dr. Takács István

okl. kohómérnök, az OMBKE választmányi tagja, a DUNAFERR Rt. energotechnológiai menedzsere.

„Miniszteri elismerés”-ben részesült:

Lovas Károly

okl. bányamérnök, a Borsodi BVH Rt. vezérigazgatója

Magyar Gábor

okl. olajmérnök, a ROTARY Fúrás Rt. kútmunkálat üzemvezetője

Dr. Molnár József

okl. bányamérnök, a Miskolci Egyetem Bányászati és Geotechnikai Tanszék docense

Salzinger György

okl. bányamérnök, a Magyar Bányászati Hivatal bányahatósági főmérnöke.

Kiemelkedő egyesületi munkáért OMBKE-plakettet kapott:

Molnár István

a Dunaujvárosi Főiskola kollégiumának igazgatója

Proksa Ferenc

okl. kohómérnök, az OMBKE Vaskohászati Szakosztály Budapesti Szervezetének vezetőségi tagja.

A Magyar Bányászati Szövetség „Magyar Bányászatért” szakmai érdemérem kitüntetésben részesítette következő tagjainkat:

Horányi István

okl. bányamérnök, a KÓKA Kft. ügyvezetője, a külfejtéses kő-kavicsbányászatban és a bányászat érdekérvényesítésében kifejtett kiemelkedő szakmai munkássága elismeréseként.

Dr. Tamássy István

okl. bányamérnök, az OMBKE tiszteleti tagja a Magyar Szénbányászati Tröszt és a Bányászati Egyesülés nyugalmazott vezérigazgatója, a mélyműveléses feketeszen-bányászatban, a szénbányászati alágazat több évtizedes szakmai irányításában kifejtett kiemelkedő munkássága, életútja elismeréseként.

A bányászhimnusz és a kohászimnusz eléneklése után, az állófogadáson *Rabi Ferenc*, a BDSZ elnöke mondott pohárköszöntőt.

Kiváló egyesületi munkáért „Szent Borbála-érem” kitüntetést kapott tagjaink:

Balázs László

Forisek István

Józsa Pál

Kőrösi Tamás

Krajcsi József

Morvai Tibor

Moravitz Péter

dr. Pilissy Lajos

dr. Takács István

Stoll Lóránt

Tagtársainknak tisztelettel gratulálunk és további sikereket, erőt és jó szerencsét kívánunk! *(a szerkesztőség)*

(dé)

Az OMBKE budapesti szervezeteinek rendezvényei

OMBKE Mikoviny terem
(Budapest II. Fő u. 68. IV. 408.)

2005. április 5. 14:00

Filmvetítés: „Baráberek” (vándorló aknamélyítők)

2005. április 7. 15:30

Köves Kristóf: Minőségirányítás

2005. május 3. 14:00

Szabó Benjámín: Hogyan épült a Paksi Atomerőmű?
Minden OMBKE-tagot és érdeklődőt szeretettel várunk.

A Bányászati Közlöny tartalmából

A 2004/2. szám (december) közli:

a bányahatóságon belüli ki-
nevezéseket, felmentéseket;
a 14/2004. MBH sz. elnöki
utasítást a Külszíni Bányá-
szati tevékenységek Bányá-
biztonsági Szabályzata egyes
rendelkezéseinek bányafe-

lügyeleti érvényesítéséről;
az MBH közleményeit:
pályázatok eredményeiről,
a kőolaj és szénhidrogéngáz
2004. évre érvényes költ-
séghatárfüggvényeiről,
robbantásvezetői és robban-
tómesteri igazolványok ér-
vénytelenítéséről,
munkavédelmi és tűzvédel-
mi szakképzésekről.

(PT)

HELYI SZERVEZETEK BORBÁLA-NAPI MEGEMLÉKEZÉSEI

Szent Borbála-napi megemlékezés és ökumenikus istentisztelet a Szent Gellért-hegyi sziklatemplomban

(Budapest, 2004. december 4.)

Kép: A budapesti Szent Gellért téri sziklatemplom

Az OMBKE budapesti szervezetei 2004. december 4-én 17 órakor a Szent Gellért-hegyi Sziklatemplomban tartott ünnepi ökumenikus istentiszteleten emlékeztek meg a bányászok és kohászok védőszentjéről, Szent Borbáláról. A hagyományoknak megfelelően, az asszisztenciában résztvevő tagtársak bányászegyenruhában vonultak az oltárhoz. Az esemény ünnepélyességét növelte, hogy hagyományos rendi öltözékükben megjelentek a Szent István Lovagrend tagjai is.

Az egyesület részéről dr. Gagyai Pálffy András okl. bányamérnök, az OMBKE ügyvezető igazgatója a következő szavakkal emlékezett meg Szent Borbála napjáról:

„Tisztelet a bányász szaknak!

Jó szerencse, áldás zengje át!

Ám ha napfényt odalenn nem kapnak,
Ők imádják mégis a hazát!

Tisztelt Ünneplők! Kedves Vendégeink!

Az előbb idézett énekkel tisztelegnek Európa-szerte szakmánk művelői előtt: Petrosénytól Krakkóig, Selmecbányától Leobenig, Tatabányától Freibergig, és a mai napon megemlékeznek

Szent Borbáláról Hollandiától Görögorszáig; több évtizedes hallgatás és tiltás után 15 éve már Magyarországon is.

Ma itt az összetartozás, az összefogás erejét felismerő *Boldog Őzséb* által alapított magyar szerzetesrend templomában, mint már annyiszor, ismét meghajtjuk fejünket a szakmájukat szerető és hazájukat imádó bányász-kohász társaink előtt, és Szent Borbálára emlékezünk. Emlékezünk abban a templomban, melynek helyreállítását, a bejáratot lezáró szégyenteljes betonfal lebontását bányász kollégáink végezték, és ezáltal lehetővé tették egyesületünk fennállásának századik évében, hogy ismét felszentelhessék.

Szent Borbálára emlékezünk, akit a hagyománytisztelő magyar bányászok és kohászok, így a Selmecbányán megalakult Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület tagjai védőszentjüknek tekintenek. Az egyesület tagsága és vezetősége nevében köszöntöm a mai megemlékezésen megjelenteket! Bányászokat, kohászokat és hozzártartozóikat, barátainkat!

A mai nap évfordulót is ünnepeünk. Tizenöt éve ugyanis annak, hogy a városmajori templomban tartott ünnepélyes misével újraélesztettük szakmáink ősi emlékét. Egy évre rá a zsúfolásig megtelt budavári Mátyás templomban *Paskai László* bíboros úr, esztergomi érsek által pontifikált misén már a köztársasági elnök is megjelent körünkben, ezzel hitelesítve a Szent Borbála-megemlékezés állami rangra emelését.

Az egyre inkább protokolláris formaságokra korlátozódó, termelési adatokat citáló, központilag szervezett hivatalos ünnep helyett ma már a kis közösségek hagyományörző templomi megemlékezései azok, amelyek a Szent Borbála-kultusz igazi értékei. Egyesületünk helyi szervezetei azokon a településeken is megemlékeznek minden évben a templomokban Szent Borbáláról, ahol ma már a korábbi bányászati vagy kohászati tevékenységet csak emléktábla hirdeti.

Ezek azok az emberi bensőből fakadó összejövetelek, melyek valójában

jelképezik a szakmáinkat szerető és tisztelő emberek összetartozását. Hiszen Szent Borbála napja annak a két, egymással ősidők óta összefonódott, egymásra épülő szakmának a közös ünnepe, melyek képviselői mindig összetartozónak érezték magukat.

Szent Borbála ünnepe jelképezi azt a hagyományaink ápolásával megerősített összetartozást, mely ugyanúgy megvan egy családon belül, mint a tágabb közösségekben, a nemzetben is. Azonosak a szellemi, lelki forrásaink, azonosak a közösségi élményeink, azonosak a hagyományaink.

Ünnepeink arra is szolgálnak, hogy a mindennapos fárasztó, erőnket felrózó gondjainkat félretéve, egy pillanatra megálljunk, és az emlékezés csendjében magasztosabb gondolatoknak is átadassuk a helyet. Ilyen ünnep az adventi hangulatban tartott megemlékezés Szent Borbáláról.

Mire tanít Szent Borbála kultusza? Mit üzen Szent Borbála vértanúsága?

Nem kívánom feleleveníteni a közismert, a legborzasztóbb horrorfilmet is elhomályosító legendát. Szent Borbála a gondtalan anyagi jólétet ígérő élete helyett a hitét és a vértanúságot választotta. Az élet ritkán kíván az embertől ilyen áldozatot, de Szent Borbá-

Kép: P. Imre Csanád perjel szentmisét mutat be

la vértanúsága a mai ember számára is üzen. Azt üzeni, hogy nem lehet minden dolgot közgazdasági kategóriákkal mért vásári alku tárgyává tenni. Ilyen magasztos ügyek a hit, a szeretet, az emberi szolidaritás, és ilyen a hazaszeretet is.

A barátságot, a szerelmet, a családon belül egymás segítségét nem lehet a ma divatos költség-haszon számítások patikamérlegére tenni. A szűkebb és tágabb közösségeken belüli emberi szolidaritás sem lehet egy célfüggvény optimalizálásának eredménye.

A bányamentők sem a túlóradíjat számolják, amikor őket a társaik iránt vállalt szolidaritás vezérli, amikor életüket kockáztatva szállnak a mélybe.

A történelem nehéz napjaiban a bányászokat nem a pénz hajtotta, amikor önzetlen munkájukkal biztosították, hogy legyen az országban energia, fény és meleg.

A selmecbányai bányász-kohász akadémikusok, a császár által kinevezett és kiváltságokban részesülő bányatisztek, akik többsége magyarul is alig tudott, 1848-ban nem mérlegelték anyagi boldogulásukat, egzisztenciájuk későbbi alakulását, amikor elsőként álltak a magyar nemzet forradalma és szabadságharca mellé.

A selmecbányai tanulmányaikat megszakító akadémisták – köztük nagyapám – sem készítettek hatástanulmányokat, mielőtt derékig hóban védték az olasz fronton a hazájukat.

Ha napjaink történéseit nézzük, a veszpataki lakosok egy részének szülőföldhöz ragaszkodását sem sikerült megvásárolnia azoknak, akik kalmár szemlélettől hajtva az évezredek emlékek eldőzerolásával kívánják megsemmisíteni az ottani templomokat, őseink sírjait, az azokat őrző Nepomuki Szent János szobrával együtt.

Ilyen és ehhez hasonló gondolatok toltak fel bennem, mikor a szakmánk védőszentjének üzenetét megkísértem végiggondolni. Úgy gondolom, hogy ha Szent Borbála üzenetét mindnyáján végiggondolva igyekszünk cselekedni, akkor „majd, ha a földi műszak végképpen lejár”, megnyugodott, tiszta szívvel kopoghatunk – mint énekünk mondja – „Pikhamerrel a menny kapuján.”

„Isten kezében életünk, Ő megsegít, reméljük.”

Dr. Gagyi Pálffy András beszédét követően a Kelenföldi Evangélikus Egyházközség részéről *Gerbi Pál* hatodéves lelkészjelölt tartott igehirdetést. Igehirdetését a bányászok és a kohászok e jeles ünnepéhez kapcsolódó gondolataival zárta.

A szentmisét főtisztelendő *P. Imre Csanád* templomigazgató perjel úr, pálos rendi szerzetes mutatta be, felajánlva azt az élő és meghalt bányászok és kohászok emlékének. A hívek könyörgéseit az oltárszolgálatot ellátó tagtársaink olvasták fel.

A Szent Borbála-napi ünnepi megemlékezés a magyar himnusz, az ősi egyházi himnuszunk: a Boldogasszony Anyánk és a bányászhimnusz éneklésével zárult.

(*Tasnádi Tamás*)

Borbála-napi szakestély Detken

A község faluházának feldíszített Aszínháztermében tartott szakestély házigazdája a Mátrai Erőmű Rt. volt. A pazar vendéglátás ráadásaként a szakestélyre érkező tagtársak külön emlékkorsót is kaptak. Megválasztották a szakestély tisztségviselőit:

Elnök: *Szalai László* osztályvezető, alias „Szasza”

Háznagy: *Bóna Róbert* igazgató, alias „Középpálya alkalmas”

Kontrapunktok: *Huczka András* irodavezető, alias „Sir-slam”, *Varga Tamás* osztályvezető, alias „Csendes örült”

Balekesősz: *dr. Dovrtel Gusztáv* irodavezető, alias „Mádi édes”
Konsekvencia: *Németh Demeter* irodavezető, alias „Ügyel szakács”
Nótabíró: *Törő György* igazgató, alias „Piculás”

Garatór: *Sőregi Zsolt* főelőadó, alias „Főnök”

A házirendet *dr. Szabó Imre*, alias „Pythagoras” hitelesítette. A szakestély a hagyományoknak megfelelően zajlott, azzal az újítással, hogy a nóták szövegét egy kivetítővászonon olvashatták a jelenlévők. A „komoly pohár” köszöntőt *Valaska József*, az rt. elnöke, alias „Szénportüzelő” tartotta. Beszédét azzal kezdte, hogy a Mátrai Erőmű Rt. szeretne hosszú távon fennmarad-

ni, dolgozóinak munkát és jó megélhetést biztosítani.

Az ennek eléréséhez szükséges tendőket és feltételeket öt fő csoportban ismertette: Csökkenteni kell az erőmű évi 6,2 millió t körüli CO₂-kibocsátását. Erre akkor lát lehetőséget, ha mind a bánya, mind az erőmű oldaláról növelnék a működés határfokát. Ez megfelelő intézkedésekkel megvalósítható.

„Gázos blokk” beépítése. Az erőmű kazánjaiban a ligniten kívül évente 40 et olajat is eltűzelnek. Nem látja a lignitbányászat veszélyeztetését abban, ha korszerűbb gázos blokkok is létesülnének az erőműben.

Új „szenes blokk” létesítése a Mátrai Erőmű Rt.-nél. Fokozatos (2011-re 200–300 MW-os, 2016–2017-re egy 400 MW-os blokk) létesítés elképzelhető és szükséges is. Ennek érdekében fel kell készíteni a bányászokat egy 40–50 évig tartó külfejtéses bányászkodásra. Nem látja a lehetőségét annak, hogy Bükkábrányban „zöld mezős” erőműépítés valósuljon meg, de a visontai bővítéssel, a bükkábrányi beszállítással az erőmű élettartama 2040–2050-ig biztosítható.

A hatékonyabb bányászkodás érdekében szükséges intézkedések Bükkábrányban (nagyteljesítményű kotró, vasútvasút stb.)

A Visontán és Bükkábrányban 2040–2050-ig történő külfejtéses bányászkodás biztosításához hosszú távú bányászati stratégia kialakítása szükséges. Ezen együtt kell munkálkodni.

Az elhangzottakat a szakestély résztvevői nagy tapssal jutalmazták. A szakestélyen avatták tiszteletbeli bányásszá *Pelle Sándort*, Detk község polgármesterét. A humoros balekavátáson bejelentették, hogy 2005-ben megtörténik *Markus Kosma* avatása is, mely jeles eseményre már megkezdheti felkészülését az rt. elnökhelyettese. A szakestélyen szólásra emelkedett: *Sámoly György*, *Törő György*, *Lovász András*, *Pelle Sándor*, *Zsoldos Zsolt*, *Varga Tamás*. A hagyományos krampampulit *Kósa László*, a gyöngyösi Kékes étterem igazgatója készítette. A szakestély az erdész-, kohász- és bányászhimnuszok eléneklésével fejeződött be.

(*Dr. Szabó Imre*)

Szent Borbála szentmise Detken

A detki római katolikus templomot a Mátrai Erőmű támogatásával az elmúlt két évben újjították fel. A külsőleg és belsőleg megszépült templomban *Fehér Róbert* és *Mischinger Ferenc* plébánosok latinul és magyarul celebrálták a szentmisét. Borbála életéről *Derekas Barnabás*, a helyi szervezet elnöke, igazgató és *Mischinger Fe-*

renc plébános tartott igényesen összeállított megemlékezést, az Evangéliumból *Bolla Dezső* okl. bányamérnök, osztályvezető olvasott fel. A szentmisét követően *Fehér Róbert* és *Mischinger Ferenc* plébánosok megszentelték a Mátrai Erőmű Rt. által készített – és a templom bejáratánál elhelyezett – két márványtáblát, melyeken a templom felújításával kapcsolatos adatokat (időpont, az egri érsek által végzett fel-

szentelés, adományok, a Mátrai Erőmű Rt. anyagi segítségével) rögzítették. Ezt követően *Valaska József*, az Rt. elnöke köszönetet mondott az ünnepi egyházi szertartások közreműködőinek, és meghívta a megjelenteket a templom előtt felállított sátorba, ahol a szívélyes vendéglátáson kívül emlékkorsóval kedveskedtek az ünneplőknek. Az eseményeket a bányászzenekar igényes játékával festette alá.

Borbála-napi ünnepségek a tapolcai szervezetnél

Az OMBKE tapolcai helyi szervezete 2004-ben is megtartotta hagyományos ünnepségeit védőszen-tünk, Szt. Borbála napja alkalmából. Az ünnepségsorozat első eseménye a zászlós, bányászlámpás-fáklyás szalamander volt. A résztvevők Tapolca főterén gyűltek össze, és onnan vonultak a Városi Művelődési Központ – korábban Bauxit Művelődési Központ – elé, a 2000. évi Bányász-Kohász-Erdész Találkozó alkalmából felállított Szt. Borbála-szoborhoz.

1. kép: Szent Borbála szobra

A szobornál *Ács János*, Tapolca polgármestere köszöntötte az ünneplőket. Beszédében kiemelte, hogy bár a bauxitbányászat székhelye már nincs Tapolcán, a város elismeréssel tekint a bauxitbányászokra, akik jelentős hatással

2. kép: Felvonulás

voltak a helység fejlődésére, és továbbra is itt őrzik hagyományait.

A felvonuláson és az azt követő hagyományosan nagy létszámú és jó hangulatú „EU-konform Szakestélyen” részt vettek az OMBKE ajkai és inotai kohász- és a bakonyi szénbányász szervezeteinek képviselői, továbbá a selmecbányai testvér-szervezet egy csoportja *Moravitz Péter* – az OMBKE tiszteleti tagja – és *Totkovics* selmeci alpolgármester úr vezetésével, valamint a Balatonfelvidéki Nemzeti Park Igazgatóság küldöttsége, élén *Balogh László* igazgatóval, aki egyúttal az erdészeket is képviselte. A szakestélyt megtisztelte jelenlétével *dr. Tolnay Lajos*, a MAL Rt. és az OMBKE elnöke és vele együtt *Márta Imre*, az

MVM Rt. kereskedelmi igazgatója.

December 5-én, vasárnap – immár több mint évtizedes hagyományt követve – a tapolcai római katolikus templomban Szt. Borbála tiszteletére bányász-tűzér mise volt. Az istentiszteletet celebráló *Csere Sándor* kanonok dicséretesnek minősítette ezt a hagyományt, és a folytatására buzdított.

(KF-PT)

Szent Borbála-napi megemlékezések a Mátrai Erőmű Rt.-nél

2004. december 2-án Bükkábrányban *Derekas Barnabás* okl. bányamérnök, igazgató, a BSZO helyi szervezetének elnöke és *Unger Péter* okl. bányamérnök, ny. igazgató koszorúzott az új emlékműnél

December 3-án Visontán a Bányászati Hőseinek emléktáblájánál koszorúzott *Valaska József*, az Rt. elnöke és *Bóna Róbert* bányai igazgató.

Az OMBKE BSZO Mátraaljai Helyi Szervezete és a Mátrai Erőmű Rt. közösen szervezett Borbála-napi szentmisét és szakestélyt Detken.

Borbála-napi megemlékezés Nógrádban

A Nógrád Megyei Múzeumi Szervezet Igazgatósága és az OMBKE BSZO helyi szervezetének képviselői december 4-én tartották megemlékezésüket a salgótarjáni bányamúzeumban. Megkoszorúzták *Vasas Károly* Bányász szobrát: a bányamúzeum kertjében álló szobornál a Nógrád Megyei Múzeumi Szervezet Igazgatósága nevében *dr. Kovács Anna* igazgató és *dr. Szvircsak Ferenc* címzetes igazgató, az OMBKE nevében *Józsa Sándor* és *Krajcsi József* helyezte el a megemlékezés koszorúját, tisztelegve ezzel a munka közben életüket vesztett bányásztársak előtt. Az ünnepség a mú-

zeum könyvtárában folytatódott, ahol a bányászhimnuszt követően *Józsa Sándor*, az OMBKE BSZO helyi szervezetének elnökhelyettese köszöntötte az ünneplőket, és beszélt a Borbála-nap jelentőségéről. *Dr. Kovács Anna* igazgató az Alfa-program keretében elnyert támogatásból végzett múzeumi fejlesztéseket ismertette. A fenntartó megyei önkormányzat irányításával októberben elkezdett munkálatok eredményeként – várhatóan január elejétől – jelentős változásokkal és újdonságokkal találkozhatnak a látogatók, a föld feletti és a föld alatti kiállítási részekben: a József-lejtősáknában az eddigieknél is érdekesebb képet kaphatnak a bányászok nehéz munkájáról; megmozdulnak a megújult műszaki

berendezések, hang- és fényeffektusok fokozzák a látvány hatását; kultikus emlék- és pihenőparkot alakítottak ki. Az emlékparkban állították fel a megye bányáiban százötven év alatt áldozatul esett csaknem ezer bányász nevét megőrkítő emlékművet. A tájékoztató után rövid beszámoló hangzott el az egyesületi csoport éves munkájáról, melynek elismerését jelzi, hogy *Józsa Pál* és *Krajcsi József* tagtársunkat kiemelkedő egyesületi tevékenységükért Szent Borbála-érem kitüntetésben részesítették az országos Szent Borbála-napi ünnepségen. A megemlékezés szerény vendéglátással, baráti beszélgetéssel, nótázással zárult.

(Liptay-Vajda)

Szt. Borbála-napi ünnepség Pilisszentivánon

A Bányászati Szakosztály Dorogi Helyi Szervezete december 4-én Pilisszentivánon tartotta Szt. Borbála-napi megemlékezését. Az ünnepség résztvevői, egykori bányászok és hozzátartozói, a község vezetői és lakosai, a meghívott vendégek a Polgármesteri Hivatalban gyülekeztek, ahol *Pénzes Gábor* polgármester fogadta és köszöntötte őket. Ezt követően átvonultak a Bányász emlékműhöz, itt a helyi iskolások szavalatai után *Rabi Ferenc*, a Bánya- és Energiaipari Szakosztály elnöke mondott ünnepi beszédet. A pilisi szénmedencében mun-

kájuk során életüket vesztett bányászok emléke előtt az emlékmű megkoszorúzásával tisztelegtek. A koszorúzási ünnep a bányászhimnusz hangjaival zárult. Az eseményekhez a Dorogi Bányász Fúvószenekar szolgált zenei aláfestéssel, színvonalas játékkal nagy sikert aratva. Védőszentünk emlékére a templomban szentmisét mondtak. Az ünneplőket közös vacsorán látták vendégül a szervezők a „Csali Csárdában”, ahol a baráti beszélgetések során újabb ismeretekkel gazdagodhattunk. *Kakas János* okl. bányamérnök, nyugalmazott igazgató „A pilisszentiváni szénbányászat története” címmel írt könyvről (megjelent

a Salvus Kft. és a Pilisszentiváni Polgármesteri Hivatal kiadásában) beszélt, majd egykori elődjére, *dr. Ajtay Zoltán* okl. bányamérnökre emlékezett, aki korának egyik legkiválóbb bányamérnöke volt, és sikeres életpályája alatt sokat tett a Pilisi szénmedencében végzett bányászatért, valamint a községért, melynek patrónusa volt. *Klinger János* okl. bányamérnök örömmel üdvözölte a bányásznapi (Borbála-ünnep) hagyományainak felélesztését Pilisszentivánon, még akkor is, ha ott már régen (1969-ben) megszűnt a bányászkodás.

(Gönczi János)

Szent Borbála-nap Tatabányán

Tatabányán a Szent Borbála-napi ünnepségek kezdeteként fényképkiallítást nyitott meg a Közművelődési Házban *Molnár Anikó*, a Tatabányai Múzeum igazgatója. A kiállítás anyagát a mányi bányában készült bányászportrékből állították össze. A múzeumnak itt adtuk át a tatabányai bányászkodás 110 éves jubileumára készített ezüst emlékműnkét.

A kiállítás megtekintése után – azonos helyszínnel – került sor a város ünnepi közgyűlésére, amelyet a tatabányai bányászat tiszteletére minden évben Borbála-napon tartanak meg. Az

ünnepi közgyűlésen adták át a közgyűlés által megszavazott elismeréseket.

Nagy megtiszteltetésben részesült az OMBKE tatabányai helyi szervezete, mivel a Megyei Jogú Város Önkormányzata *Fekete Lajos* okl. bányamérnök kollégánkat Tatabánya díszpolgárává választotta, a helyi szervezetnek pedig az Ezüst Turul-díjat adományozta. Idézet az Adományleveléből: „az OMBKE Tatabányai Szervezete... a szakmai érdekképviselő mellett, tevékenységével országos rangot, elismerést vívott ki a város szépítésében, a bányászati értékek megőrzésében, bemutatásában, Tatabánya kulturális és művészeti értékeinek, rendezvényeinek gyarapításában”.

A közgyűlés után a város polgármestere fogadást adott a város bányászai tiszteletére. A Borbála-nap városi rendezvényei befejezéséeként a Szent Borbála szobornál elénekeltük himnuszunkat, majd meggyújtották kegyeleti gyertyáikat a jelenlévő bányász és nem bányász résztvevők.

A tatabányai hagyományoknak megfelelően idén is részt vettünk a bányászokért tartott szentmisén. A napot „Borbála bál”-lal zártuk, ahol – egybeként kívül – jól sikerült krampampuli iszogatásával pihentük ki a nap kellemes fáradalmait.

(Szabó Csaba)

Elismerés az OMBKE Tatabányai Szervezetének

Tatabányán, 2004. december 4-én, hagyományosan Szent Borbálanapján, a Közművelődési Ház színháztermében, ünnepélyes keretek között rendkívüli közgyűlést tartott a város képviselő-testülete. E közgyűlésen adta át a város polgármestere a megyeszékhely legrangosabb kitüntetését, a díszpolgári címet, illetve az Ezüst Turul-díjat azoknak a lokálpatriótáknak, szervezetnek, akik és amely hosszú évek, évtizedek munkájával, tevékenységükkel beírták nevüket Tatabánya történelmébe. Az OMBKE Tatabányai Szervezete kapta a három Ezüst Turul-díj egyikét, melyet a díszes adománylevéllel Szabó Csaba elnök vett át.

Kép: Ezüst turul

A képviselő-testület a díjat a következő indoklással ítélte oda:

„1959. március 14-én alakult meg az OMBKE Tatabányai Szervezete. Jelenlegi taglétszáma 201 fő. A 46 éve megfogalmazott célok ma is éli a helyi szervezet, nevezetesen a tatabányai bányászok magas színvonalú művelését, a hagyományápolást, a tatabányai bányászati emlékek megőrzését és gyarapítását, tagsága szakmai műveltségének, ismereteinek növelését, szakmai és kulturális értékek megőrzését.

A megalakulás óta eltelt időszakban tevékenysége országos szinten rangot, elismerést vívott ki. A szakmai érdekvédelem mellett Tatabánya város szépitésében, a több mint egy évszázados bányász értékek megőrzésében, bemu-

tatásában, a város lakosságának különböző, hagyományt teremtő megmozdulásában maradandó sikereket ért el.

Tagjai közül kerültek ki azok a magánszemélyek és csoportok, akik kezdeményezésére a kulturális értékek megőrzésére alapítványokat létesítettek. Ezek nevezetesen:

1991-ben a Szabadtéri Bányászati Múzeum Alapítvány, mely alapvetően tatabányai bányászati értékeket, a múlt tárgyi, szellemi emlékeit gyűjti össze, igyekszik ezáltal – emléket állítva a múltnak – a város nem bányászattal foglalkozó polgárait és a városba látogatókat megismertetni a nehéz szakmával.

1993-ban a Szent Borbála-szobor Tatabányán Alapítvány, melynek célkitűzései között a hagyományápolás mellett alapvetően a köztéri szobor felállítását is tartalmazta volt a Szent Borbála téren.

Tatabányai Bányász Hagyományokért Alapítvány, melynek elsődleges célja a bányász-sírok, emlékhelyek, műemlékek gondozása és védelme, a bányászszokások, -hagyományok (köszöntés, tisztelet-

dás, temetés) megőrzése, a bányászattal kapcsolatos kulturális események támogatása (bányásznapi, Borbálanapi), a bányászdalkincs hagyományainak megőrzése.

A felsorolt alapítványok, a helyi szervezet, a bányász érdekvédelem, a városi önkormányzat, magánszemélyek és cégek támogatásával, szoros együttműködésével valósulhatott meg három jelentős köztéri alkotás, a:

- Szent Borbála-szobor,
- Tatabányai Bányász Kegyeleti Emlékmű,
- Kóta József utcanévtábla elhelyezése köztérben, valamint a város életéhez kapcsolódó kiadványok:
- A tatabányai szénbányászat története; Nemcsak az ipar kenyere; Az eocén

program, ahogy mi láttuk; 100 kép a 100 éves tatabányai bányászatról; A tatabányai szénmedence bányauzemei 1896–1987; Kóta József bányamérnök élete és munkássága; Bányászat a képzőművészetben Tatabányán.

A helyi szervezet műszaki-gazdasági szakemberei – tevékenységük során – számtalan területen, a város mindenkori vezetőivel együttműködve, a város érdekeit is figyelembe véve munkáltak és szereztek elismerést Tatabányának pl.: Országos Bányász-Kohász-Erdész Találkozó, konferenciák, kiállítások szervezésével. Segítségnyújtottak a Szabadtéri Bányászati Múzeum kialakításakor a tereprendezési és felújítási munkák megszervezésében, részt vettek a társadalmi munkák szervezésében és végzésében, az első kiállítás berendezéseinek összeállításában, a bányász emlékek összegyűjtésében, az Emlékpark kialakításában, a Kopjafa felállításában. Emléktáblát állítottak fel a tatabányai bányászok nevében a Ságvári Endre u. 5. sz. ház előtt, az egykori I. sz. függőleges akna közvetlen közelében, melynek Esterházyról elnevezett lejtős aknájából 1896. december 23-án kigördült az első csille szén.

Tatabánya várossá nyilvánításának 50. évfordulóján került átadásra a Tatabányai Bányász Kegyeleti Emlékmű, tiszteletadásul azoknak a bányászoknak, akik a tatabányai bányászatért adták életüket. Bányásznapi a bányászat tisztelői, az elhunytak hozzátartozói a kegyeleti lángot meggyújtva virágot helyeznek el az emlékműnél. Ma már hagyomány – remélhetőleg 50 év múlva is az lesz – hogy az emlékműtől a bányász díszegyenruhás tagtársak a város polgáraival együtt vonulnak a Szabadtéri Bányászati Múzeumba, ahol színvonalas kultúrműsor várja a résztvevőket.”

A város lakosaival a helyi szervezet együtt ünnepli Szent Borbála napját. Az ünnepi közgyűlés megtartásán kívül az ünnepséghez kapcsolódik a Szent Borbála téren a kegyelet gyertyáinak meggyújtása, a Borbála-napi mise az Óvárosi Szent István templomban, a Borbála-bál megszervezése.

(Csaszlava Jenő)

Ajkán Szent Borbála-szobrot állítottak

Ajkán, a művelődési központ előtti parkban 2005. január 14-én Szent Borbála-szobrot avattak, *Bánvölgyi László* alkotását. A szobor felállítása az önkormányzati támogatáson kívül több helyi nagyvállalat, kisebb vállalkozások, alapítványok, társadalmi szervezetek és magánemberek adakozása révén valósult meg.

Ösváth Imre bányászköltő versének elhangzása után az avatóbeszédet *Pál Béla*, a Miniszterelnöki Hivatal politikai államtitkára tartotta, és felolvasta *Gyurcsány Ferenc* miniszterelnök személyes hangú üzenetét.

Borbála-szakestély a Mecsek lábánál

Annak ellenére, hogy a mecseki Aszénbányászat utolsó bástyája – a külfejtésből termelő KŐ-SZÉN Kft. – is befejezte a termelést, a Mecseki Szervezet kialakult hagyományaihoz hűen, ebben az évben is jó hangulatban rendezte meg Szent Borbála-napi szakestélyét.

E jeles rendezvénynek – még egyszer, utoljára – míves aknatornyával méltó háttérrel biztosítva, a Széchenyi Akna adott otthont. Az asztaloknál nem csak bányászok, nyugdíjas bányászok, hanem társszakmáink képviselői és pályamódosításra kényszerült volt kollégáink is helyet foglaltak. Ez megfogalmazott célunk is: bevonni az egyesületi életbe, meghívni programjainkra az Alma Materhez, szakmánkhöz kötődő régi, elszármazott barátainkat, firmatársainkat.

A szakestély alkalmából kiadott söröskorsót – jó érzékkel praesesnek

Szent Borbála történetét *Márfi Gyula* érsek idézte fel, majd a többi egyház képviselőit is Isten áldását kérte a szoborra, az egykori bányászokra és a város mai lakóira.

Az ünnepség utáni állófogadáson *Győr Sándor*, korábbi alpolgármester, a szobor felállításának kezdeményezője mondott pohárköszöntőt.

Az ember nagyságú, sziklán álló

Kép: Szent Borbála szobrot állítottak Ajkán

bronzszobor sokak szerint mostantól Ajka legszebb szobra.

(Horn J.)

megválasztott bányakapitányunknak, *dr. Kereki Ferencnek* köszönhetően – sokszor lendíthettük eks-re. A nóták vezényleésében pedig *Zachár Gyula* méltó partnerének és nagyreményű utódjának bizonyult *Kovács László* és *Genczler István*, mindketten a fiatalabb évjárat képviselői. Intonálásukra ismét bebizonyítottuk, hogy bár hajszálaink erősen fehérednek vagy megfogyatkoztak, rojtos vállú, bársonygallérú kabátunk begombolása már sok esetben problémát okoz, de nótázásban még most sem vallunk szegyént.

A virsli és a tradicionális hagamás zsíros kenyér abszolválását követően a MECSEK-ÉRC Rt., a MECSEK-ÖKO Rt., a KŐ-SZÉN Kft. és

az „egyéb bányák” csapatai, majd vezetői sörpárbajban bizonyították rátermetségüket, és nem csappanó, alapos áramlástan tudásukat.

A szakestély végén a Gaudeamus igitur kezdetű dalt már a balekvizsgán többszöri mentőkérdéssel átevickélő, farbőrön átbillentett és sörrel megkeresztelt új firmatársunkkal, *dr. Boda Gézával* alias Dokival együtt énekeltük.

(Berta József)

Kép: Sörpárbaj a Mecsek lábánál

Borbála-nap Miskolcon

Az OMBKE Borsodi Helyi Szervezete a korábbi évek hagyományai szerint ünnepelte meg Szent Borbála napját 2004. december 4-én, szombaton.

Este 6 órától ünnepélyes szentmisén vettünk részt tagtársainkkal, a Miskolci Egyetem és a Mátrai Erőmű Rt. képviselőivel, valamint erdész és kohász barátainkkal a Hősök terén lévő Minorita-templomban. A szentmisében kollégáink tolmácsolták az olvasmány, a szentlecke és a könyörgés gondolatait, a

szentbeszédben pedig a Borbála-mítosz felelevenítésével emlékezhettünk sok nehézséget megért szakmánk múltjára és elhunyt kollégáinkra.

A szentmisét követően közösen vultunk át a Fortuna étterembe, ahol vacsorát követően *Markó István*, alias Gyurkó elnökletével szakestélyen vettünk részt. Több megemlékezés hangzott el a borsodi mélyműveléses szénbányászat utolsó aknájának, Lyukóbányának a bezárásáról, majd vetített képes beszámoló következett a német bányásznapi élményeiről *Törő György*, ali-

as Pikulás, valamint a külfejtéses lignitbányászat örömteli pillanatairól *Halmai György*, alias Studióska tolmácsolásában. Tagtársainkon kívül egyetemi, erdész és ózdi, valamint miskolci kohász barátaink is emelték a szakestély színvonalát hozzászólásaikkal.

A Borbála-napi ünnepi megemlékezés újlag megerősített bennünket a selmeci hagyományok ápolásának szükségességében, erdész és kohász barátainkkal való szorosabb együttműködésben.

(Törő György)

Hagyományt teremtettek a csolnokiak

Kovács József kezdeményezésére 2000-ben a csolnokiak és a Dorogi Szénmedence Kultúrájáért Alapítvány úgy döntött, hogy újraélesztik a helyi bányász hagyományokat, így – többek között – megünneplik a Szent Borbála-napot.

Kép: A művész köszöntése

2004-ben az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület, Csolnok Község Önkormányzata, a helyi nyugdíjas Bányász Szakszervezet és az Alapítvány támogatásával december 3-án Csolnokon tartották a Borbála-napi

ünnepséget. Az ünneplők először szentmisén vettek részt, melyet a Szt. Borbála-templomban *Szeifert Ferenc* plébános celebrált. Ezután a Bányász Múzeumban *Matyók László*, az OMBKE helyi szervezetének elnöke ünnepi beszédében visszatekintett a csolnoki bányászkodás múltjára. Kiemelte, hogy 2004. az első év, mikor már nincs működő bánya a Dorogi-medencében,

ezért igen fontosnak és követendőnek tartja, hogy a csolnokiak nagy gondot fordítanak a bányász hagyományok ápolására, hogy megőrizhessék és továbbadhassák a fiatalabb generációknak a bányász múlt tiszteletét, az apák, nagypapák munkájának emlékét.

Az emlékezés koszorúit *Matyók*

László, *Bérces József*, a település polgármestere, és *Fleischmann Dezső*, a helyi nyugdíjas bányász szakszervezet elnöke helyezte el.

Az ünnepség után a Duna Művész Kör alkotóinak kiállítását *Papp Sán-*

dor, a Dorogi Területi Bányász Szakszervezet alelnöke nyitotta meg. Megnyitó beszédében bemutatta az alkotó művészeket, a kör tevékenységét, valamint külön köszöntötte az alkotócsoport helyi születésű tagját, az önmagát „bányászfestőnek” valló, 70 éves *Vígh Jánost*. *Vígh* képein, többek között, megörökíti és dokumentumszerűen jeleníti meg a bányászat nehézségeit, a bányászok mindennapjait a régmúlt időktől napjainkig. Művészetében külön színfolt a *Híd* című sorozata, melyben az esztergomi *Mária Valéria* híd építésének egyes szakaszait mutatja be művészi igényességgel. A Dorogi Szénmedence Kultúrájáért Alapítvány oklevéllel és a Bányász Múzeum ajándékával ismerte el a helyiek által is igen megbecsült festő tevékenységét.

Kovács Józseftől, a csolnoki Bányász Múzeum vezetőjétől, a rendezvény szervezőjétől megtudtuk, hogy 2005. január 1-jétől a bányászgyűjteménnyel együtt a helyi önkormányzat tulajdonába kerül a Bányász Művelődési Ház, ezzel lehetőség nyílik a gyűjtemény bemutatási feltételeinek javítására, az állomány gyarapítására.

(*Pados József*)

Emléktábla-avatás és szakestély Pécsen, Szt. Borbála-napja alkalmából

2004. december 3-án a Pécsi Bányásztörténeti Alapítvány és az OMBKE helyi csoportja szervezésében emléktáblát avattak a *Mária* utcában, a volt Első Dunagőzhajózási Társaság egykori irodaházánál, ahonnan egy ideig a Mohács-Pécs vasútvonal működését irányították. Az emléktábla-avatáson bevezetőt mondott *Haffner Henrik* okl. bányamérnök, emlékeztetve a hallgatóságot, hogy 150 évvel ezelőtt avatták fel a szent Mohácsra szállító első vasúti vonal szakaszát. Sajnos, több szerelvény már nem gördül rajta, mivel a Kő-Szén Kft. utolsó külfejtéses bányája – amelynek szenét még ezen a vonalon szállították – befejezte termelését 2004-ben.

Dr. Kereki Ferenc, pécsi bányakapitány avató beszédében részletesen szólt az okokról, amelyek következtében a

DGT a vasút építésébe kezdett, röviddel az első magyarországi vasúti vonal üzembe helyezése után. Méltatta a korabeli szakemberek lényeglátását és korszerű gondolkodását. Az emléktábla leleplezése után a részt vevő szervezetek koszorúkkal tisztelegtek az elődök alkotása előtt.

Az avató ünnepség résztvevői autóbusszal utaztak Széchenyi-aknára – a Kő-Szén Kft. telephelyére –, ahol kezdetét vette a szakestély, melynek közfelkiáltással választott elnöke *dr. Kereki Ferenc* bányakapitány, alias „Focis” lett. A komoly pohárra *Sallai Árpád* okl. bányamérnök kollégánk vállalkozott, a korsó avató beszédét pedig *Balázs László*, a Kő-Szén Kft. fő-

mérnök tartotta. Vidám és szomorú bányásznótákkal és üdítő sörítallal megalapozva folyt le a szakestély, amely balekavatási szertartást és csoportos sörversenyt is tartalmazott. Valószínűleg utoljára volt helyszíne e rendszeres, Szt. Borbála-napja táján megtartott szakestélynek a Széchenyi-akna, mivel a telephely további sorsa bizonytalanra vált.

(*Dr. Biró József*)

Kép: Dr. Kereki Ferenc és Haffner Henrik az emléktábla előtt

1. kép: A nagykanizsai olajos Szent Borbála-szobor

2. kép: Szent Borbála-szobor Füzesgyarmaton

3. kép: Szent Borbála-szobor Szegeden

A Kőolaj-, Földgáz- és Vízbányászati Szakosztály ünnepi eseményei

A szakosztály helyi szervezeteinél már hagyománnyá vált, hogy az olajipari lakó-, illetve telephelyeken felállított Szent Borbála-szobroknál tartott koszorúzási ünnepségeken emlékeznek védőszentünkre. Az idén Füzesgyarmaton, Nagykanizsán és Szegeden koszorúztak tagtársaink.

(dé)

EGYESÜLETI HÍREK

Kohász balekkeresztelő szakestély Dunaújvárosban

2004. november 4-én ismét a főiskolásoktól lett hangos a Dunaújvárosi Főiskola étterme. Az Isteni Fényben Tündöklő Dicső Firmák ugyanis erre a napra tűzték ki a kohász elsőévesek büdös balekká keresztelését.

Eme rendkívüli esemény este 20.00-kor vette kezdetét, sok hagyományörző diákkal, és a bányász-kohász ipar nagyjával. A részvétel várakozáson felüli volt, így sikerült a 150 főre tervezett szakestélyt több mint 200 fővel megrendezni.

A szakestélyen a főiskolásokon kívül megjelentek az OMBKE dunaújvárosi helyi szervezetének és a Fémkohászati Szakosztálynak a képviselői, valamint szép számban tisztelt tanáraink is, akik komoly és humoros hozzászólásaikkal jelentősen emelték szakestélyünk színvonalát. Volt korszóvatás, komoly pohár, vidám pohár, balekkeresztelés és minden, ami egy szakestélyen szokásos.

Nagy tetszést aratott az OMBKE ügyvezető igazgatójának, *dr. Gagyfi Pálffy Andrásnak* a felszólalása, amelyben az OMBKE válaszmányának a dunaújvárosi főiskolások egyesületi szereplését elismerő határozatát ismertette. Ez nagymértékben emelte az est hangulatát.

Úgy véljük, ez volt régidők egyik legjobban sikerült kohász szakestélye Dunaújvárosban. Bízunk benne, hogy lesz még sok jó balekkeresztelő ezen a szakon, de ezúton tudatom mindenkivel, hogy úgy fest, szeptemberben sajnos, már nem indul sem a kohómérnöki,

sem az anyagmérnöki szak. Lehet, hogy ez a szakest volt az utolsó, ahol kohásokat kereszteltek. Mi mégsem félünk, mert lesz majd sok jó informatikusunk, kommunikációsunk, művelődésszervezőnk és ki tudja még milyen nagyon divatos szakmánk ezen a főiskolán.

Az OMBKE Főiskolai Diákegylete ezután is azon lesz, hogy minél több Firma megelégedését kiváltsa. Ezt megerősítve, egyesületi szakmai napot szeretnénk tartani 2005. május 19-én, a főiskolai Szalamander napján, és felajánljuk szervezési segítségünket a másnap Dunaújvárosban megrendezendő OMBKE-közgyűléshez.

(Hetey Tamás)

Kép: Balekavatás Dunaújvárosban

Emlékest Solton

Az OMBKE fémkohászati szakosztály kecskeméti helyi szervezete és az Országos Erdészeti Egyesület kecskeméti csoportja nyolcadszor tartotta meg 2004. november 27-én a *Szent Hubertusz* – (nov. 3.) és a *Szent Borbála* – (dec. 4.) emlékestet Solton.

A rendezvény házigazdája ezúttal *Szűcs Imre* erdőmérnök volt, aki *Kerti István* szőlőhegyi pincéjének előtermében teremtett kellemes körülményeket a megemlékezéshez.

A hagyományosan jó kapcsolat a Bács-Kiskun megyei erdészek és kohászok között a védőszentekről történő közös megemlékezésnek is hagyományt teremtett a Dunától keletre.

Az emlékest kezdetén *Beliczay István* erdőmérnök történeti elemekkel

gazdagított előadásában buzdított a szakmaszerető és hazafias munkára, a hivatástudat elmélyítésére. Ezt követően a védőszentekről *Dánfy László*, a kecskeméti helyi szervezet elnöke tartott megemlékezést, kiemelve a szentek példaképszerű felülemelkedését saját emberi gyarlóságukon és következetes, kitartó, megalkuvásmentes életvitelüket, ha kellett, a halálig is. A két védőszent életpályája nem volt azonos, de külön-külön is irányt mutattak koruk mindennapi emberének és az ütemezett életszentség megteremtéséhez.

A rendezvényt immáron harmadszor tisztelte meg a bányásztársadalmat képviselő *Kiss Csaba*, alias Balhész Charly, aki előadásában a szakmai vonalvezetés során a magyarság összetartozásáról és egymásra utaltságáról fejtette ki nemes gondolatait kárpát-me-

dencei nézőpontból. Előadása végén felhívást is ismertetett mindezek meg erősítésére.

Az emlékest vacsorával folytatódott, majd – hagyományosan a védőszenteket is méltató – nagy sikerű szakestéllyel, melyen az erdészek Bács-Kiskun megyei és Tolna megyei képviselői, a geodéták Fejér megyei képviselői és a fémkohászati szakosztály székesfehérvári, valamint inotai csoportjának tagjai vendégként erősítették a házigazda kecskeméti szervezetet és azon belül a Tiszántúliak Társasága megjelent tagságát.

A selmeci nóták átismétlésével éjfél körül ért véget a 16 órakor kezdődött rendezvény.

(*Dánfy László*)

Szalamander Selmecebányán

A világörökség részét képező, egyébként csendes kisváros, Selmecebánya utcái 2004. szeptember 10-én ismét magyar beszédű volt hangosak. A város főutcáin és a vendéglátó helyeken a kora délutáni óráktól már lépten-nyomon bányász- és kohász egyenruhába öltözött, az ország legkülönbözőbb részéről érkező tagtársainkkal lehetett találkozni. Selmecebányán és környékén minden szálláshely a Szalamander ünnepségen résztvevőkkel volt tele.

A magyar bányász-kohász szakma hagyományos ünnepe a selmeci professzorok sírjainak megkoszorúzásával kezdődött. (1. kép) *Péché Antal*, *Faller*

Károly, *Kerpely Antal* és *Farbakó István* professzorok sírjainál *Puza Ferenc* mondott méltató szavakat, majd a jelenlévők bányász-kohász dalokkal tisztelgettek.

Az egyesület nevében *Sohajda József*, dr. *Esztó Péter*, *Katkó Károly*, *Derékas Barnabás*, *Csaszlava Jenő*, *Huszár László* és *Tamás Tivadar* helyezték el koszorúkat. A viszonylag elhanyagolt sírokat látván, a jelenlévők elhatározták, hogy a jövőben a szalamander-ünnepség előtt a professzorsírokat rendbehozzák.

Az egyesület tagjai délután megkoszorúzták az Óvárban a 48-as Honvédszobrot (2. kép), melyet 2002-ben az egyesület választmányi tagjainak pénzáradományából állítottak helyre (de nem

a helyére!). A szobor talapzatára az OMBKE nevében *Petrusz Béla* alelnök és *Kovacsics Árpád* főtitkár helyezte el koszorút, majd a jelenlévők elénekelték a Kossuth-nótát és nemzeti Himnuszunkat.

A hagyományos esti szalamanderfelvonuláson (3., 4., 5. kép) az egyesületi zászlók mögött a mintegy 250 magyar résztvevő a közismert selmeci dalokat énekelve, bányász- és kohász egyenruhákban, kart karba öltve, jó hangulatban vonult végig a folyamatosan emelkedő hosszú főutcán. Az utca két oldalán összegyűlt nézősereg intgetéssel, tapssal üdvözölte küldöttségünket. Látványos színfolt volt a Dunaujvárosi Főiskola tanulóinak egységes és fegyelmezett megjelenése.

1. kép: Megemlékezés Faller Károly professzor sírjainál

2. kép: A koszorúzási ünnepség résztvevői az Óvárban a 48-as Honvédszobornál

3. kép: Zászlóink a selmecebányai szalamander felvonuláson

4. kép: Dunaújvárosi diákok a selmeci szalamanderen

5. kép: Egyesületünk képviselői a felvonuláson

6. kép: Megálló a trencsényi várnál

A felvonulást követően az egyesület csoportjai szálláshelyeiken szakestélyeket, baráti találkozókat tartottak.

Az ünnepség másnapján Selmecebánya polgármestere, *Marian Lichner* fogadást adott az OMBKE küldöttsége tiszteletére. A polgármester megköszönte, hogy a magyar bányászok és kohászok évről évre a selmeci szala-

mander meghatározó színfoltját adják, és példaként állította a szlovák résztvevők elé a magyar küldöttség nagy létszámát és egységes megjelenését.

Az OMBKE szervezésében Budapestről induló ötvenfős csoport a Szalamander után Vihnyén tartott baráti találkozót, majd másnap megtekintette a trencsényi várat (6. kép), Pöstyén-

fürdőt és a bósi vízlépcső gigantomániás beruházási létesítményeit. A résztvevők ismét sok látnivalóval, élmennyel gazdagodtak.

2005. szeptember 9-én ismét részt veszünk a Szalamander-ünnepségen: „Ha Selmec hív, mi ott leszünk!”

(G .P. A.)

Az OMBKE választmányának 2004. december 14-i ülése

Budapesten, az egyesület Mikoviny tanácstermében tartott választmányi ülésen 24 fő választmányi tag és 17 fő tanácskozási joggal meghívott vendég vett részt. A választmányi ülést *dr. Tolnay Lajos* elnök vezette.

Napirend előtt a jelenlévők néma felállással emlékeztek meg a közelmúltban elhunyt *dr. Horváth Zoltán* kohómérnök, egyetemi tanár tiszteleti tagunkról, a Miskolci Egyetem Fémkohászati Tanszékének volt vezetőjéről.

Dr. Tolnay Lajos átadta az IOMMMS (International Organisation

of Materials, Metals and Minerals Societies) díjait. Az IOMMMS a fiatal szakemberek számára versenyt hirdetett, melyen tudományos publikációval, illetve előadással lehetett részt venni. A magyar pályázók közül hárman kaptak elismerést: *Demeter Zsolt* az IOMMMS díját kapta, *Magasdi Attila* és *Égerházi László* oklevelet kapott. Mindhármukat a nemzetközi szövetség 25 000 Ft jutalomban is részesítette.

Dr. Tolnay Lajos tájékoztatást adott a 2004. évi a Szent Borbála ünnepségről. Ebben az évben volt 15 éve, hogy az OMBKE kezdeményezésére,

hosszú évtizedek után ismét megünnepeztük Szent Borbála napját. A választmány nevében gratulált azoknak a tagtársainknak, akik az egyesület kezdeményezésére 2004. évben Szent Borbála-érem miniszteri kitüntetésben részesültek.

A választmány gratulált *Havelda Tamás* alelnöknek abból az alkalomból, hogy megvédte egyetemi doktori értekezését.

Az 1. napirendi pontban *dr. Tolnay Lajos* a szakosztályok javaslatait figyelembe véve, előterjesztést tett a választmányi bizottságok vezetőire és személyi összetételére. Hangsúlyozta,

hogyan az egyesület munkája két pilléren nyugszik: egyrészt a szakosztályokon, illetve azok helyi szervezetein, másrészt a szakbizottságokon. A bizottsági munka testületi munka, ezért fontos, hogy a bizottságok vezetői a munka során is kapják meg a szakosztályok támogatását.

A korábbi Érdekvédelmi és Jogi Bizottság kiszélesített feladattal Iparpolitikai Bizottság néven fog működni. A bizottság feladata a szakmáink melletti lobbizás, a lehetséges módokon megpróbálni érvényesíteni a szakmai érdekeket a jogalkotásban, más érdekvédelmi szervekkel való kapcsolatok kihasználása révén. A bizottság munkája nem könnyű, de reméljük, hogy szakmáink érdekében eredményeket fog elérni.

A Környezetvédelmi és Hulladékhasznosítási Bizottság szükségességéről a szakosztályok nyilatkoztak. Szakmáink területén ez a téma a továbbélés egyik lehetősége. A bizottság fontos feladata, hogy a Miskolci Egyetemen környezetvédelmet tanuló diákok közül minél többen kapcsolódjanak be egyesületünk életébe, és alakítsák meg az ilyen érdeklődésű szakemberek számára a környezetvédelmi szakcsoportot.

Az előterjesztéshez hozzászólt: *Tóth János, Boross Péter, dr. Gál István és Katkó Károly.*

Az előterjesztés megszavazása után *dr. Tolnay Lajos* átadta a bizottság vezetőinek a megbízóleveleket.

A 2. napirendi pontban *Kovacsics Árpád* főtítkárral tett előterjesztést a BKL Kiadói Bizottság létrehozására és a felelős szerkesztők megbízására. A Kiadói Bizottság az egyesület kiadói jogainak gyakorlását segíti. Az új választmányi bizottság feladata a lapok kiadásának koncepcionális kérdéseiben való állásfoglalás és a három lap közötti koordináció. A felelős szerkesztőkkel és a szakosztályokkal való konzultációt követően kialakított javaslat összhangban van a sajtótörvénnyel, az alapszabállyal és az ügyrenddel.

Kovacsics Árpád főtítkárral a szakosztályi javaslatok alapján előterjesztést tett a három lap felelős szerkesztőjének személyére is.

A napirendhez *dr. Tóth István* és *dr.*

Takács István szólt hozzá, majd az előterjesztéseket a választmány egyhangúlag elfogadta.

A 3. napirendi pontban *dr. Gagy Pálffy András* ügyvezető igazgató adott tájékoztatást az egyesület pénzügyi helyzetéről. A cégtámogatásoktól függően az éves pénzügyi egyenleg megközelítőleg nullszaldóra várható. Azokat, akik többszöri írásos megkeresés ellenére sem rendezték egyéni tagdíjukat, a tagnévsorból töröljük.

A napirendi ponthoz *dr. Fazekas János* szólt hozzá.

A 4. napirendi pontban *dr. Tolnay Lajos* elnök tett javaslatot az OMBKE 2005. évi egyéni tagdíjára. Felhívta a figyelmet, hogy a tagdíjfizetési szándék területén az előző évekhez képest visszaesés tapasztalható. Egyre nehezebb a pénzügyi egyensúly megteremtése. Van érv a tagdíjmelés mellett és ellene is. A változatokat elemezve azt javasolta, hogy 2005-ben ne emeljük a tagdíjat. Ugyanakkor elvárható, hogy a tagdíjat fizessük be.

A választmány egyhangú szavazással, ellenszavazat és tartózkodás nélkül úgy döntött, hogy a 2004. évre szóló egyéni tagdíjak mértéke marad érvényben a 2005. évre is.

Az 5. napirendi pontban (egyebek) *dr. Lengyel Károly* főtítkárhelyettes bejelentette, hogy elkészült *dr. Verő József* professzor szobra. Az avatási ünnepségre a Miskolci Egyetemen kerül sor 2005 első felében. *Dr. Kaptay György* dékán tájékoztatást adott arról, hogy *Verő* professzor úr szobrát *dr. Terplán Zénó* szobra mellett kívánják

elhelyezni. Ez azonban még ellenállásba ütközik. Kéri az egyesület, illetve *dr. Tolnay* elnök úr segítségét is.

Dr. Tóth István tájékoztatást adott arról, hogy a tatabányai önkormányzat támogatja a bányász hagyományörző tevékenységet. Kéri, hogy a bányász-egyenruha viselésére is legyen joguk.

Petrusz Béla javasolta: meg kellene nyerni a szakmai hagyományok ápolását támogató önkormányzatokat, hogy legyenek az egyesület jogi tagjai.

Morvai Tibor szerint rögzíteni kellene, melyek azok a hagyományok, jelképek, amelyek az egyesület sajátjai, és valamilyen módon ezeket védetté kellene nyilvánítani.

Paulusz Ferenc, a Dunaújvárosi Főiskola valétaelnöke ismertette a dunaújvárosi diákegylet kezdeményezését, mely szerint meghívják az OMBKE-t, hogy a 2005. évi küldöttgyűlést a Dunaújvárosi Főiskolán tartsák. A választmány a meghívást köszönettel elfogadta.

Tóth János ismertette a nagybányai kiadvány előállítás költségét, ez 1000 példány esetén 1600 Ft/db. Bejelenti, hogy készül *Papp Simon* szobra. Jó lenne Kapnikbányán is szobrot állítani tiszteletére.

A választmányi ülés *dr. Tolnay Lajos* elnök évzáró köszöntőjével zárult.

A választmányi ülés határozatai

V. 17./2004. sz. határozat (választmányi bizottságok):

A szakosztályok véleményét figyelembe véve, a választmány jóváhagyta a választmányi bizottságokat, és felkérte azok vezetőit a következők szerint:

Bizottság	Elnök
Alapszabály-bizottság	<i>Dr. Tóth István</i> , okl. bányamérnök, exelnök, tiszteleti tag
Érembizottság	<i>Dr. Fazekas János</i> , okl. bányamérnök, exelnök, tiszteleti tag
Etikai Bizottság	<i>Várhelyi Rezső</i> , okl. gépészmérnök, tiszteleti tag
Történeti Bizottság	<i>Tóth János</i> , okl. gépészmérnök
Nemzetközi Kapcsolatok Bizottsága	<i>Dr. Vörös Árpád</i> , okl. kohómérnök, tiszteleti tag
Iparpolitikai Bizottság	Társelnök: <i>Dr. Tardy Pál</i> , okl. kohómérnök, exelnök
Környezetvédelmi és Hulladékhasznosítási Bizottság	<i>Dr. Gál István</i> , okl. bányamérnök
Iffjúsági Bizottság	<i>Szombatfalvy Rudolf</i> , okl. kohómérnök
Oktatási Bizottság	Társelnök: <i>Dr. Csőke Barnabás</i> , okl. bányamérnök
	<i>Dr. Pataki Attila</i> , okl. bányageológus mérnök, választmányi tag
	<i>Gál János</i> , okl. kohómérnök

**V. 18./2004. sz. határozat
(felelős szerkesztők):**

A szakosztályok részéről beérkező javaslatok alapján a választmány felelős szerkesztői feladattal a következő személyeket bízza meg.

BKL Bányászat *Podányi Tibor*
BKL Kohászat *Dr. Verő Balázs*
BKL Kőolaj és Földgáz *Dallos Ferencné*

A felelős szerkesztők a munkájukat az OMBK alapszabálya és ügyrendje szerint végzik. A megbízás visszavonásig érvényes.

**V. 19./2004. sz. határozat
(BKL Kiadói Bizottság):**

A választmány a Bányászati Kohászati Lapok megjelenetésének egyesületi szintű koordinálására, összhangban a sajtótörvénnyel, az egyesületi alapszabállyal és az ügyrenddel a választmány mellett működő BKL Kiadói Bizottságot hoz létre, mely a kiadói jogok gyakorlásában segíti a választmányt.

A Kiadói Bizottság mint tanácsadó testület:

– az egyesületi alapszabály, továbbá a küldöttgyűlés és a választmány határozatai figyelembevételével meghatározza a lapok megjelenítésének és szerkesztésének koncepcionális kérdéseit;

– állást foglal a lapok azonos arculatára vonatkozó kérdésekben;

– meghatározza a lapban megjelenő rovatok, cikkek főbb arányait, jellegét, a lap szerkezetét;

– az egyesület anyagi helyzetére is tekintettel állást foglal az évente megjelenő lapszámok, többek között a közös számok kérdésében;

– évenként értékelést ad a választmány részére az egyesületi lapokról.

A bizottságot a főtítkárhelyettes vezeti, tagjai: szakosztályonként 1–1 fő (az egyetemi osztálytól 2 fő), a felelős szerkesztők, a főtítkár és az ügyvezető igazgató.

A választmány a **BKL Kiadói Bizottság** személyi összetételét a következők szerint hagyta jóvá:

<i>Dr. Lengyel Károly</i>	Főtítkárhelyettes, a bizottság vezetője
<i>Győrfi Géza</i>	Bányászati Szakosztály
<i>Cseri Tivadar</i>	Kőolaj-, Földgáz- és Vízbányászati Szakosztály
<i>Marczis Gáborné dr.</i>	Vaskohászati Szakosztály
<i>Hajnal János</i>	Fémkohászati Szakosztály
<i>Katkó Károly</i>	Öntészeti Szakosztály
<i>Dr. Károly Gyula</i>	Egyetemi Osztály
<i>Dr. Sümegei István</i>	Egyetemi Osztály
<i>Kovacsics Árpád</i>	Főtítkár
<i>Dr. Gagyai Pálffy András</i>	Ügyvezető igazgató
<i>Podányi Tibor</i>	BKL Bányászat
<i>Dr. Verő Balázs</i>	BKL Kohászat
<i>Dallos Ferencné</i>	BKL Kőolaj és Földgáz

**V. 20./2004. sz. határozat
(2005. évi egyéni tagdíj):**

A választmány egyhangú szavazással, ellenszavazat és tartózkodás nélkül úgy döntött, hogy a 2004. évre szóló egyéni tagdíjak mértéke marad érvényben a 2005. évre is, azaz

- a) a teljes összegű tagdíj 5000 Ft/év,
b) a házastársak és a 70 évnél fiatalabb nyugdíjasok tagdíja 2500 Ft/év,
c) a 70 évet betöltött tagok és a diákok 500 Ft/év regisztrációs (tag)díjat fizetnek,
d) a tiszteleti tagok tagdíja önkéntes mértékű.

A VÁLASZTMÁNYI BIZOTTSÁGOK TAGJAI

Alapszabály-bizottság

Bányászati Szakosztály Kőolaj-, Földgáz- és Vízbányászati Szakosztály Vaskohászati Szakosztály Fémkohászati Szakosztály Öntészeti Szakosztály Egyetemi Osztály	Dr. Tóth István <i>Barabás László</i> <i>Dr. Dévényi László</i> <i>Széll Pál</i> <i>Dr. Takács Nándor</i> <i>Dr. Bohus Géza</i>
--	---

Érembizottság

Bányászati Szakosztály Kőolaj-, Földgáz- és Vízbányászati Szakosztály Vaskohászati Szakosztály Fémkohászati Szakosztály Öntészeti Szakosztály Egyetemi Osztály	Dr. Fazekas János <i>Kovács Loránd</i> <i>Kelemen József</i> <i>Liptay Péter</i> <i>Komjáthy István</i> <i>Éger László</i> <i>Dr. Tóth Levente</i>
--	---

Etikai Bizottság

Bányászati Szakosztály Kőolaj-, Földgáz- és Vízbányászati Szakosztály Vaskohászati Szakosztály Fémkohászati Szakosztály Öntészeti Szakosztály Egyetemi Osztály	<i>Tasnády Tamás</i> <i>Dr. Laklia Tibor</i> <i>Dr. Csirikusz József</i> Várhelyi Rezső <i>Pornói Sándor</i> <i>Dr. Federer Imre</i>
--	--

Nemzetközi Kapcsolatok Bizottsága

Bányászati Szakosztály Kőolaj-, Földgáz- és Vízbányászati Szakosztály Vaskohászati Szakosztály Fémkohászati Szakosztály Öntészeti Szakosztály Egyetemi Osztály	<i>Dr. Barátosi Kálmán</i> <i>Vojuczki Péter</i> <i>Dr. Vincze Tamás</i> <i>Dr. Tardy Pál</i> <i>Dánfy László</i> <i>Dr. Solymár Károly</i> Dr. Vörös Árpád <i>Dr. Bakó Károly</i> <i>Dr. Török Tamás</i>
--	--

Történelmi Bizottság

Bányászati Szakosztály Kőolaj-, Földgáz- és Víznyelési Szakosztály Vaskohászati Szakosztály	<i>Benke István</i> <i>Csath Béla</i> <i>Drótos László</i> <i>Dr. Ágh József</i> <i>Pálovits Pál</i> <i>Szablyár Péter</i> <i>Mikus Károlyné</i> <i>Ónodiné Kozma</i> <i>Erzsébet</i> <i>Dr. Benke László</i> <i>Bircher Erzsébet</i> <i>Dr. Lengyelne Kiss</i> <i>Katalin</i> Tóth János
Fémkohászati Szakosztály	
Öntészeti Szakosztály	
Egyetemi Osztály Központi Bányászati Múzeum OMM Öntödei Múzeum	
Magyar Olajipari Múzeum Magyar Alumíniumipari Múzeum Érc- és Ásványbányászati Múzeum Központi Kohászati Múzeum	<i>Kovács Istvánné</i> <i>Hadobás Sándor</i> <i>Porkoláb László</i>

Iparpolitikai Bizottság

Bányászati Szakosztály	Dr. Gál István <i>Dr. Izsó István</i>
Kőolaj-, Földgáz- és Víznyelési Szakosztály Vaskohászati Szakosztály Fémkohászati Szakosztály	<i>Kuhn Tibor</i> <i>Solt László</i> <i>Horváth Csaba</i> <i>Puza Ferenc</i> <i>Pordán Zsigmond</i> <i>Dr. Károly Gyula</i>
Öntészeti Szakosztály Egyetemi Osztály	

Környezetvédelmi és Hulladékhasznosítási Bizottság

Bányászati Szakosztály Kőolaj-, Földgáz- és Víznyelési Szakosztály Vaskohászati Szakosztály Fémkohászati Szakosztály	<i>Dr. Berta Zsolt</i> <i>Bruckner Lajos</i> <i>Dr. Kiss László</i> <i>Huszics Zoltán</i> <i>Dr. Éva András</i> Szombatfalvy Rudolf <i>Dr. Csöke Barnabás</i> <i>Dr. Lengyel Attila</i>
Öntészeti Szakosztály Egyetemi Osztály	

Oktatási Bizottság

Bányászati Szakosztály Kőolaj-, Földgáz- és Víznyelési Szakosztály Vaskohászati Szakosztály Fémkohászati Szakosztály Öntészeti Szakosztály Egyetemi Osztály	<i>Hamza Jenő</i> <i>Dr. Federer Imre</i> <i>Dr. Szélig Árpád</i> <i>Gál János</i> Dr. Lengyel Károly <i>Dr. Buocz Zoltán</i>
---	---

Ifjúsági Bizottság

Bányászati Szakosztály Kőolaj-, Földgáz- és Víznyelési Szakosztály Vaskohászati Szakosztály	Dr. Pataki Attila <i>Török Károly</i> <i>Dr. Réger Mihály</i> <i>Harkai Zsolt</i> <i>Hetey Tamás</i> főisk. hallgató <i>Dani Bálint Tibor</i> főisk. hallgató <i>Papp János</i> <i>Sándor Balázs</i> <i>Dr. Vadászi Marianna</i> <i>Kanász Tamás</i> km. hallgató <i>Mokánszky Zsolt</i> bm. hallgató
Fémkohászati Szakosztály Öntészeti Szakosztály Egyetemi Osztály	

Az OMBKE Ellenőrző Bizottságának a 2004. május 15-ével kezdődött választási ciklusban végzett munkájáról

A május 15-ei küldöttközgyűlésen megválasztott bizottsági tagok 2004. június 3-ai ülésükön készítettek el az éves és a távlati feladatokat tartalmazó munkatervüket. Az EB munkaterve az Alapszabály 1.1, 1.2, 4.1, 4.2, 4.3, 4.4 és 4.5 sz. ügyrendi pontjaiban megfogalmazott feladatok – ezen belül a küldöttközgyűlési, valamint a választmányi határozatok végrehajtásának és a költségvetés alakulásának – figyelemmel kísérését célozta meg. Konkrét feladatként határozta meg a következőket:

1. A 2004. évre készített Közhasznúsági jelentés átvizsgálása, vélemény kialakítása az OMBKE illetékes vezetői részére.

2. Az OMBKE korszerűsített stratégiájának kialakításával kapcsolatos Alapszabály-módosítások figyelemmel kísérése.

3. Az Egyesület keretei között végzendő oktatással (felsőoktatás átalakulása, szakmai oktatások megindítása) kapcsolatos témák.

4. A 2004. év folyamán született választmányi határozatok közül egy aktuális témára vonatkozó határozat teljesítésének vizsgálata.

Az EB 2004-ben 3 ülést tartott: június, október és december hónapban. A bizottsági üléseken a következő témákkal foglalkoztak:

1. Az egyesület tevékenységéről készült előzetes pénzügyi jelentések.

2. A BKL-lapok megjelentetése, egyesületi Kiadói Bizottság megalakítása.

3. A május 15-ei küldöttgyűlés határozatainak időarányos teljesítése, különös tekintettel a 6. pontban foglaltakra.

4. Az egyesület oktatási tevékenységével kapcsolatos elképzelések kialakítása.

A december 14-ei ülésen körvonalazódtak a 2005. évi teendők is, ezek alapján januárban elkészült az éves bizottsági munkaterv.

(Götz Tibor, az EB elnöke)

A Fémkohászati Szakosztály Budapesti Helyi Szervezetének szakmai napja

(A só bányászata a középkori magyar királyságban)

(Budapest, 2004. november 11.)

Az egyesület központjában szervezett szakmai napon *Molnár István* – a helyi szervezet titkára – bemutatta *dr. Draskóczy István* előadót, az ELTE Bölcsészettudományi Kara Közép- és Kora Újkori Magyar Történeti Tanszékének egyetemi docensét.

Dr. Draskóczy István „A só bányászata a középkori magyar királyságban” előadását nagy érdeklődés övezte. A szakirodalommal és képekkel színesített előadás fontosabb gondolatait a következőkben adjuk közre.

„Közismert, hogy mennyire fontos ásványi kincs a só. Számos hiedelem fűződik hozzá, közmondások sora tanúsítja, milyen jelentős szerepet tölt be az emberi életben. Pl. „Adjon Isten minden jót: bort, pecsenyét, olcsó sót, ellenségnek koporsót”. „Kevés a só a sótartóban” – mondogatják manapság is arra az emberre, aki nem elég eszes. Aki értelmesen szól, arról pedig azt mondják: „Megadja savát, borsát.”

A legismertebb sófajta a konyhasó. Ezt, az emberi élet számára nélkülözhetetlen ásványt a tengerek vagy sós források vizében, illetve a szárazföld belsejében kősó (halit) formájában találjuk meg. A középkori Európában bányászata, illetve a sós víz lepárlása a 13. században indult fejlődésnek. Ennek az az oka, hogy a megnövekedett városok lakosságának mind több táplálékra volt szüksége. Az északi tengeren halászott halnak, a levágott állatok húsának konzerválására, sajt illetve vaj készítésére egyre több sóra volt szükség. A fejlődő nagyállattartás (Alpok vidéke, magyar Alföld) ugyancsak igényelte a sót, hisz a hízó jószágoknak sokra volt belőle szüksége.

A magyar királyság területén hajdan kősó bányászata folyt. Erdélyben már a magyar honfoglalás előtt foglalkoztak bányászattal. Az Árpád-korban elkezdtek a legfontosabb bányavárosok: Torda, Szék, Dész, Kolozs, Vízakna,

ahol a királyi sót vágták. Máramarosban a 13. század végén indult fejlődésnek a termelés. A Székelyföldön (Sóvidék) ugyancsak folyt sóbányászat. A székely sót csupán a Székelyföldön és némelyik szomszédos szász szék területén lehetett árusítani. Ugyanis nem csupán a só bányászata, hanem értékesítése is a 14. század vége óta királyi monopóliummá vált. A bányahelyekről a sókockákat szekereken vagy hajón szállították a magyar királyság különféle tájaira. A Maroson, illetve a Szamoson nagy hajók közlekedtek, ezeket a tavaszi magas vízállás idején indították útnak.

A királyi sóhivatalokat kamaráknak hívták. A középkor végére mintegy 50–60-at szerveztek meg belőlük az országban. A helyi kiskereskedők, illetve a fogyasztók itt juthattak hozzá a termékhez, mégpedig szabott áron. Az ár a szállítási költségektől függött. Így esett, hogy az a 100 kocka, amely a bányánál egy arany forintot ért, Pozsonyban már 5 aranyért kelt el. A legfontosabb kamarák Szegeden, Szolnokon, Poroszlón, Tokajban, illetve Szatmárban működtek.

Sajnos, nem tudjuk pontosan, hogy évente mennyi sót bányásztak nálunk. A 15. században mintegy 20–30 ezer tonnára becsülhetjük az éves kitermelést. A hazai són kívül lengyelországi és osztrák terméket is használtak nálunk. Ugyanakkor a magyar ásványt a Balkán-félszigetre exportálták. A felárt sőtömeget függőlegesen vágott, harang alakú aknában vágták ki. Csupán a 18. század végén tértek át a paralelogrammát utánzó vágásmódra. A bányászok kézi erővel fejtették az ásványt. Előbb nagyobb tömböket szakítottak le a talpról, majd ezeket kisebb darabokra (kockákra) vágták. A kockák mérete bányahelyek szerint változott, és attól függött, hogy a felszínen szekereken vagy hajókon szállították el. Így történt, hogy a 16. század elején a sódarabok tömege 2,5 kilogramm és 10,8 kilogramm között ingadozott.

A sómonopóliumból (ami Európában máshol is létezett) tekintélyes jövedelemre tett szert az uralkodó. Zsigmond kincstárában például évente 100

ezer arany forint származott belőle. Később csökkent a jövedelmezősége, úgyhogy 1520 táján már csupán 20 ezer arany forintra számíthatott II. Lajos. A bevétel csökkenése nem csupán azzal magyarázható, hogy a bányászat költségesebbé vált, hanem azzal is, hogy nőtt a korrupció. A 15–16. században mind elterjedtebb szokássá vált, hogy a király egyes tisztségviselőket sóban fizetett, miképpen a végvári katonák is zsoldjuk egy részét ebben az ásványban kapták. Nekik joguk volt arra, hogy a terméket szabadon, a saját hasznukra árusítsák. A felmerült nehézségek miatt a királyi sómonopóliumot 1521-ben megszüntették, s csupán néhány kamarát hagytak meg. Elvben tehát a sókereskedelem szabadabbá vált. A kora újkorban később fokozatosan visszaállították az állami kereskedelmi monopóliumot.”

Az előadás végén feltett kérdésekre az előadó készséggel válaszolt. A helyi szervezet tagtársainak az előadó megígérte, hogy kutatási területét érintő hasonló szakmai területekről (felkérés esetén) a későbbiekben szívesen tart előadást.

(*Dr. D. I. – M. I.*)

Hagyományápoló szakestély Salgótarjánban

Az OMBKE BSZO Nógrádi Helyi Szervezete 2004. november 12-én a salgótarjáni Bányamúzeum könyvtárában szakestélyt tartott. A megválasztott tisztségviselők:

Elnök: *Liptay Péter*, alias „Gróf úr”, háznagy: *Józsa Sándor*, alias „Kapa”, kontrapunkt: *Dobos Szabolcs*, alias „Figuráns”, segítője *Diósi János*, alias „Hongya” voltak. A hagyományos dalokat *Szabó Ferenc*, alias „Szatya” és *Patakfalvi Zoltán*, alias „Őzike” intonálták. *Vajda István*, alias „Sapek” segítőivel igyekezett a jó hangulathoz szükséges kellékeket (lilahagymás zsíros kenyér, bor, sör, pálinka stb.) biztosítani. A harmadik óra vége felé az elnök berekesztette az „Európai Unió Csillagzatos Hagyományápoló Szakestély”-ként titulált összejövetelt.

(*Vajda István*)

A Vaskohászati Szakosztály Luca-napi szakestélye (Budapest, 2004. december 13.)

A Vaskohászati Szakosztály a több éves hagyományoknak megfelelően 2004-ben is megtartotta Luca-napi szakestélyét. Az érkezőket szépen meg-

Kép: Luca-napi szakestély

Szakmai nap Sopronban

A Sopronban vagy környékén élő egyesületi tagok szervezettel együtt a többnyire az OMBKE Bányászati Szakosztályának budapesti helyi szervezetéhez tartoznak. A budapesti szervezet a 2005. évi első programját ezért 2005. január 25-én Sopronban, a Központi Bányászati Múzeumban tartotta, melyen az OMBKE Sopronban lakó kohász tagjai is részt vettek. A zsúfolásig megtelt kiállítóteremben *Bircher Er-*

Kép: Bircher Erzsébet köszönti a megjelenteket

Mosonmagyaróvári kohászok és öntészek hagyományápoló útja Erdélyben

Az OMBKE Mosonmagyaróvári Helyi Szervezete és a Honvéd Hagyományörző Egyesület (HOHE) helyi szervezete az utóbbi években rendszeresen szervezett közös hagyományápoló körutakat Erdélybe. A hagyomá-

terített asztalok várták az egyesületi központ tanácstermében. A szakosztály Budapesti Helyi Szervezetének elnöke, *dr. Csirikusz József* köszöntötte a megjelent egyesületi vezetőket: *dr. Tolnay Lajos* elnököt, *dr. Gagy Pálffy András* ügyvezető igazgatót, valamint a termet szép számban betöltő tagokat. Az év folyamán elhunyt társainkra egy perces néma felállással emlékeztünk. A szakestélyen adta át *dr. Tolnay Lajos* a „Kiemelkedő munkáért OMBKE-plakett” kitüntetést *Molnár Istvánnak*, a Dunajvárosi Főiskola kollégiuma igazgatójának és *Proksa Ferenc* okleveles kohómérnöknek (az egyesületi hagyományok ápolásáért és egyesületi tevékenységük elismeré-

zéséért, a múzeum igazgatóasszonya, a helyi szervezet tagja köszöntötte a megjelenteket, és rövid tájékoztatást adott a múzeum 2005. évi terveiről.

Ezt követően *dr. Horn János*, a helyi szervezet elnöke vetített képes előadást tartott a bányászat jelenlegi helyzetéről, beszámolt a Választmány és a Bányászati Szakosztály eddigi üléseiről és az ott hozott határozatokról, a helyi

szervezet 2004. évi munkájáról és 2005. évi programjairól, kiemelten a Sopronban megtartandókról. Újszerű gondolatként fogalmazta meg, hogy 2005-től a soproni rendezvényekre a Sopronban vagy környékén élő összes OMBKE-tagon kívül meghívják a társ-egyesületek ott élő tagjait is, tehát a geológus és geofizikus kollégákat is. Az ezzel kapcsol-

atoknak megfelelően 2004. szeptember 3-án újabb csoport indult útnak *Ferencz Istvánnak*, a helyi OMBKE szervezet elnökének és vitéz *Harmath Lajosnak*, a HOHE helyi szervezete elnökének vezetésével. Utukról *Ferencz István* beszámolóját idézve tájékoztatom a tagságot: „A reggeli órákban érkezünk Aradra, ahol megkoszorúztuk a szabadságharcos emlékművet, majd Déva, Gyulafehérvár következett (itt

sül kintüntetett tagársak nem tudtak megjelenni az országos Borbála-ünnepségen). A hivatalos rész után megválasztottuk a szakestély elnökét és tisztségviselőit, felavattuk a kupát és elfogadtuk italát (a sört). Az ünnepi felszólalók elmondták munkájukkal kapcsolatos nehézségeiket, kilátásaikat, reményeiket és felhívták a figyelmet a jövő nemzedéke szakmai képzésének fontosságára. A problémáktól kissé elkomorodott hangulatot játékos filmvetítés, mókázás, anekdotázás oldotta. A jól sikerült szakestély *dr. Csirikusz József* elnök beszédével zárult, aki megköszönte az egész évi kitartó munkát, segítséget és támogatást, kellemes karácsonyi ünnepeket és boldog új évet kívánt a Luca-ünnep résztvevőinek.

(Koltayné Tátrai Ildikó)

A soproni szakmai nap résztvevői

latos feladatokat a helyi szervezet soproni vezetőségi tagja, *Horváth József* koordinálja. *Molnár László*, *Németh Kálmán*, *Burkus Béla*, *Jurasits József*, *id. Vas László* és *Kerekes Árpád* értékes hozzászólása után a Rondella étterem különtermében – szakmai könyvek tombolájával kísérvé – folytatódott a kötetlen beszélgetés.

A program keretében két új tag kérésre felvételét az egyesületbe, ezt a megjelentek örömmel fogadták.

(*Dr. Horn János*)

dr. Gaál Lajos főesperes mutatta be a székesegyházat). Nagyenyeden megtekintettük a várat (gróf Széchenyi István emléktáblájával), a híres kollégiumot, Segesváron megkoszorúztuk a Hősi Szobrot. Gelence községben *Kellemen Dénes* tanító, nyugalmazott igazgató, a helyi Gábor Áron Alapítvány elnöke fogadott bennünket. Másnap Gábor Áron-megemlékezésünk szentmisével kezdődött, a Hősök Kert-

jében tartott ünnepségen *Ferencz István* méltatta a Gábor Áron emlékének ápolásában kialakult együttműködés eredményeit és fontosságát. A megemlékezés koszorúzással és himnuszaink eléneklésével zárult. Kézdivásárhelyen is *Gábor Áronra* emlékeztünk, szobránál koszorút helyeztünk el. Az Ojtozi szorosban honvéd-sírokat kerestünk fel és koszorúztunk. Berecken, Gábor Áron szülőfalujában megtekintettük a Gábor Áron Múzeumot, vezetőnk *Khell Ödön* igazgató volt. Koszorúkat helyeztünk el *Gábor Áron* szobránál, valamint a *Bem apó* és *Petőfi Sándor* találkozásának helyén felállított szob-

roknál. Csikszeredán megtekintettük az erdélyi katonai szertartás, a vitézi avatás helyszínéül szolgáló templomot, üzemlátogatáson vettünk részt a MAL Rt. áttelepült gyáregységében, szakavatott kísérről *Hunyák Gyula*, a gyáregység vezetője volt. Hargitán *Balázs B. Attila* vendégei voltunk, itt hangulatos tábortúzzel zártuk a napot. Másnap Hargitáról kiindulva, folytattuk utunkat Békás-szoros, Gyilkos-tó, Szárhely, Ditró-Gyergyóremete állomásokkal. Utóbbi helyen találkozhattunk a magyarországi bauxitkutatás úttörőjének tartott *Balázs Jenő* bányamérnök unokatestvéreivel. Szeptember

10-én hazaindultunk, útközben megtekintettük a helyi nevezetességeket, megpihentünk *Ferencz Péter* családjánál. Útitársaim nevében itt is megköszönöm vendéglátóink és valamennyi székely barátunk önzetlen támogatását, mellyel felejthetetlené tették számunkra az Erdélyben eltöltött napokat. Remélhetőleg mielőbb viszonzni tudjuk itt Mosonmagyaróváron. Velünk egy időben indult el egy 8 fős csoport *Tamás Tivadar*, a helyi OMBKE-csoport titkárának vezetésével az erdélyi Szent István-napi ünnepségekre.”

(Dr. László László)

Taggyűlés a Dunaújvárosi Helyi Szervezetnél

A Klub Hotel konferenciatermében 2005. január 13-án tartotta a 2004. évi tevékenységét összegző taggyűlést az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület (OMBKE) vaskohászati szakosztályának dunaújvárosi szervezete. A résztvevőket dr. *Szűcs László*, a szakosztály elnöke köszöntötte. Elmondta, hogy az OMBKE helyi szervezeteként a továbbiakban is tartalmaz, a társaságcsoporthoz és a szakma céljait szolgáló tevékenységre törekszik. A Dunaújvárosi Főiskolával kiépített jó együttműködésüket megtartani, míg a taglétszámukat növelni szándékoznak. Utalt arra is, hogy a dunaújvárosi OMBKE-ek ugyan gyakorta publikálnak a szakma folyóirataiban, de a jövőben ezen a téren bővíteni szeretnék a szerzői kört.

Az elmúlt évi munkát *Hevesi Imre*, a dunaújvárosi szervezet titkára részletezte, s jelezte, hogy a helyi OMBKE-ek tavaly a klubnapjaikon 28 előadást tartottak, és közösségük két szakmai úton és három szakestélyen vett részt. A vaskohászati szakosztály dunaújvárosi szervezetének taglétszáma jelenleg 370, és 2004-ben hét új belépővel gyarapodtak. Szólt arról is, hogy az OMBKE-ek a társaságcsoporthoz szakmai és stratégiai céljainak megvalósulását a legjobb tudásuk szerint támogatták, ám az Rt. 2004-ben csak szerény mértékben segítette a helyi szervezetet.

A titkári beszámoló elfogadása után a taggyűlés szakmai előadással folytatódott, s ezúttal a Dunaferr hideghengerművének műszaki és technikai fejlődéséről a *Nagy György – Varga Ottó*

(DWA Kft.) szerzőpáros által készített előadást hallgatták és vitatták meg.

Bevezetőként *Nagy György* arról szólt, hogy 1991-től, a DWA Hideghengermű Kft. megalakulásától, az elmúlt tizenhárom évben hatmilliárd forintnyi beruházást valósítottak meg, s ezek nyomán a Dunaferr hideghengerművének sikerült eljutnia a szakmai konkurencia technológiai szintjének a küszöbéig. Ha ez a korszerűsítési, fejlesztési sorozat nem valósul meg, akkor a DWA Kft. képtelen lett volna a piaci megtartására.

A továbbiakban az előadó felidézte a Dunai Vasmű 1951. évi vezértervét, amely akkor a helyi kohászati vertikumnál egy kvartó hidegállványt tervezett, s az volt a beruházási cél, hogy e hideghengerművel alapvetően táblalemezekkel lássák el a hazai piacot. Kiegészítésként még egy ónozó telepítést javasolták. Erről a pontról indulva csak 1960–65-ben épült fel a 270 ezer tonna/év kapacitású hideghengermű, ám a piac ennél sokkal jelentősebben változott, és csakhamar napi igény lett a hideghengermű termelésének felfuttatása, hiszen a hazai autóbuszgyártás fénykorában havi négyezer tonnányi lemezt igényeltek az itteniektől.

A termelés felfuttatása után 1989-ben drasztikus hirtelenséggel következett el a piacváltás. A belföldi megrendelések visszaestek. A talpon maradás új szemléletet követelt. Ekkor vált egyértelművé, hogy csakis a hideghengermű minőségi paramétereinek a javításával és a technológiai szint emelésével vehetnek részt sikerrel a piaci versenyben. E felismerés birtokában a gyártási háttereket, a technológiai fo-

lyamatokat sorra átvilágították, s arra is gondoltak, hogy az acélgyártók milyen alapanyaggal szolgálhatják legjobban a hideghengermű gyártási, illetőleg piaci céljait.

A gyártás minőségi szintjének a növelésére például a kémiai területeken a revetörést, a behúzó motorok erősítését, az öblítőkádak cseréjét, valamint a nagynyomású szalaglemosó-rendszer megépítését ugyan elvégezték, de ezek együtt is csupán a szinttartást segítették elő. Közben a piacon a hidegen hengerelt tekercsek lettek a keresettek, a felhasználók a minél vékonyabb lemezeket követelték a hengerművektől. Így elodázhatatlanná vált a DWA-nál a rekonstrukció. Ennek a folyamatnak a vastagságszabályozás után a 29 éve szolgáló dresszírozó 2003. évi teljes átépítése adta a legnagyobb lendületet. A 2,7 milliárd forint értékű beruházás révén 33,7 százalékkal nőtt a hibátlan felületű termékek részaránya, és a DWA dresszírozója jobb színvonalat képvisel, mint a konkurenciáé. A berendezés jelenleg évi 600 ezer tonna kapacitású, és a továbbiakban ehhez már nem kell hozzányúlania az új tulajdonosnak.

Az viszont elkerülhetetlen, hogy a hideghengermű fejlesztésére az acélművel közösen kidolgozott terveket napirendre tűzzék, mivel újfent az a helyzet állt elő, hogy a dunaferr hideghengerlés jövője érdekében mihamarabb meg kell teremteni a termékek mennyiségi kibocsátásának technológiai hátterét. Erre több megoldást is kidolgoztak a DWA-sok, amelyek megvalósításával kapcsolatban a piaconmaradás érdekében hamarosan dönteni kell.

(L. A.)

Muzikális muzeális szakestély

Az inotai firmák és az Alumíniumipari Múzeum munkatársai 2004. december 3-án a megszokottól kissé eltérő szakestélyt tartottak: ezen a muzsikáé volt a főszerep. A szakestély elnöke, *Puza Ferenc* és a két cantus praeses, „Töpölyő” és „Pavarotti” kiválóan teljesítette feladatát. A nóták intonálása előtt vagy után kis magyarázatot is fűztek egyik-másik énekhez, sőt a magyar változat után a német változatot is

bemutatták. Mivel új dalok is szerepeltek a műsoron, a szöveget kivetítették. A nagy nótázásban és adomázásban ki-ki saját élményeiből idézhetett.

A krampampuli sem maradhatott el, minőségét a háznagy szakszerű kóstolás után megfelelőnek találta, és ezzel a tagok is azonos véleményen voltak. A múzeum személyzete és az inotai kollegák emlékeztetést tettek a napot. A kapott korszok újra meg újra emlékeztetnek majd a „muzikális muzeális szakestélyre”. Az egyesület és az Alu-

míniumipari Múzeum kapcsolata ezzel még szorosabbá vált. Az anyagi feltételeket az Inotai Alumíniumkohó és az Alumíniumipari Múzeum biztosította. Köszönet ezért.

A hagyományápolók munkájának eredményét a szaporodó, sikeres szakestélyek igazolják. A struktúrájukban és hangnemükben is megújuló rendezvények alapján bizakodhatunk: van esély a megújulásra.

(Harrach Walter híradása alapján)

Bányász-Öntő Bál Lillafüreden

A Bányászati Szakosztály Borsodi Szervezete és az Öntészeti Szak-

1. kép: Nyitótánc

osztály 2005. február 5-én tartotta hagyományos egyesületi bálját Lillafüreden, a Palota szállóban. A résztvevőket *Törő György*, a Borsodi Szervezet titkára és *Katkó Károly*, az Öntészeti Szakosztály titkára köszöntötte. *Lóránt Miklós*, a helyi szervezet elnöke és *dr. Sohajda József* egyesületi alelnök ünnepélyes megnyitását követően látványos nyitótánc következett. A hagyományos program szerint folytatódó bálon a

2. kép: Lillafüredi bál

több mint kétszáz fős vendégcsereg jó hangulatban hajnalig mulatott.

(Déli Hírlap)

BELFÖLDI HÍREK

Újra izzik az acél Diósgyőrben

A 234 éves diósgyőri kohászatot 2003 januárjában vitte csődbe olasz tulajdonosa. Akkor az acélmű DAM Steel néven működött. A felszámolótól bérelt üzemet még egy évig működtette a Borsodi Nemesacélgyártó Kft., majd idén tavasszal leállt az egykor jobb napokat látott gyáróriás.

A felszámoló, a Mátraholding Rt. pályázatokat sorát írta ki a DAM Steel Rt. értékesítésére, ám csak a negyedik tender hozott sikert, amikor a Dunaferr Rt. új többségi tulajdonosa, a Donbasscsoport érdekkörébe tartozó Európahíd 2003 Kft. olyan érvényes ajánlatot nyújtott be, amely a pályázat megnyerésére is alkalmas volt. Így a Donbass

Ipari Szövetség a szerződések megkötését követően a nyár végén birtokba vehette a DAM 2004 Kft. névre keresztelt acélművet.

Rekordidejű felkészítés kellett ahhoz, hogy november 24-én görögkeleti, római katolikus és ortodox egyházi áldással, ünnepélyes keretek között újra-indíthassák a gépsorokat. Az ünnepélyes üzemindítást hétszáz ember két és fél hónapos megfeszített munkája előzte meg, amelynek során felkészítették a berendezéseket az üzemi működésre, kijavították a tetőt, több száz tonna hulladékot távolítottak el az épületből, átfestették a gépeket, rendbe tették a szociális helyiségeket, vagyis igyekeztek mindent megtenni annak érdekében, hogy emberhez méltó körülmények között kezdődjék újra a termelés.

Az üzemindító ünnepségen *Csizmár Gábor* foglalkoztatáspolitikai és mun-

kaügyi miniszter, *Szergej Taruta*, a Donbass Ipari Szövetség elnöke, *Hónig Péter*, a Dunaferr Rt. vezérigazgatója, *Káli Sándor*, Miskolc polgármestere, *Tóth Béla*, a DAM 2004 Kft. ügyvezető igazgatója, valamint a műszakos dolgozók együttesen kísérték figyelemmel, amint az első acélbugák elhagyták a tolokemencét, és végigördültek a hengerson.

Az ünnepélyes ceremónia után *Szergej Taruta* megerősítette, hogy hosszú távú befektetésben gondolkodnak, s ez eddigi intézkedéseikből is látszik. Vizsgálják az acélmű megindításának lehetőségeit, és szeretnék teljesen kihasználni a kapacitását. A termelés teljes felfuttatásának célja évi 700–750 ezer tonna kiváló minőségű acéltermék kibocsátása. Év végén mintegy másfél havi hengerelt termékre volt megrendelésük, ez akkor fog je-

lentősen változni, amikor az acélmű is termelni kezd, és nem kell a speciális alapanyagot Ukrajnából szállítani.

Tóth Béla ügyvezető igazgató szerint a piac rendkívül kedvezően fogadta a hengerelt rúdtermékek újbóli megjelenését. A termelés felfuttatását követően mintegy 900–1000 ember számára biztosítanak munkalehetőséget, a városnak nagyjából 3,5 milliárd forint iparüzési adót fizetnek.

*Acélpia*c 2004. IV.

Jubileumi szakmai nap a FÉMSZÖVETSÉG 10 éves fennállása alkalmából

Jubileumi szakmai nappal köszöntötték a Magyar Fémhulladék Forgalmazók és Feldolgozók Szövetsége alakuló közgyűlésének 10 éves évfordulóját Apcon, a vállalatcsoport központi irodaházának tanácstermében az alapító tagok és az elmúlt évtized során a szövetség munkájában részt vett társaságok képviselői 2004. december 2-án.

A résztvevők az ülés előtt a hatvani temetőben találkoztak az egyesület alapító főtítkárával – *dr. Horváth Lajosnak* – a sírjánál, ahol *Németh Tamás* elnök (a SALKER Kft. ügyvezető igazgatója) méltató szavai után elhelyezték a megemlékezés és a kegyelet virágait. Emlékezésében *Németh Tamás* méltatta *dr. Horváth Lajos* szakmai életútját, a ma is virágzó apci termelő vállalatok létrehozásában, működtetésében és fejlesztésében játszott – máig is ható – tevékenységét, és annak a felismerésnek a kibontakoztatását és kitartó szervezéssel végrehajtott megvalósítását, amely a FÉMSZÖVETSÉG megalapításához vezetett.

Az előadást *Németh Tamás* elnöki köszöntője vezette be, vázolván azt az utat, amelyet a szövetség az elmúlt évtizedben megtett, kiemelve a szakmai-érdekképviseleti munka alakulását és illeszkedését a gyorsan változó környezethez és gazdasági szerkezethez.

Ezt követően *Hajnal János* (a FEFERRUM Kft. kereskedelmi igazgatója) széles körű kitekintést adott a fémhulladék-újrahasznosítás változó nemzetgazdasági szerepéről és fokozódó jelentőségéről, a felhasználás növekvő mennyiségi és minőségi igényeiről.

A fémhulladék-újrahasznosítás technológiáinak elmúlt évtizedben bekövetkezett fejlődéséről *dr. Török Tamás*, a Miskolci Egyetem docense tartott előadást.

A fémhulladék-újrahasznosítás és -feldolgozás jogszabályi háttérének változásait *Sándor Gáborné* (vezető főtanácsos, Gazdasági és Közlekedési Minisztérium) mutatta be, az EU-csatlakozás hatásait és az új típusú (elektronikai, személygépköcsi, csomagolás-technikai stb.) hulladékok sajátosságait kiemelve.

Az újrahasznosított fémhulladékok legnagyobb felhasználójának számító magyar öntészeti ipar fém- és öntéstechnológia-csoportok szerinti változásait mutatta be a Magyar Öntészeti Szövetség képviselőjében *dr. Hatala Pál* ügyvezető főtítkár.

A kávészünetet követően a tagvállalatok képviselői közül *Németh Tamás*, a SALKER Kft., *Székely László*, a MOFÉM Rt. termelési és fejlesztési igazgatója, *Kovács Zoltán János*, a MAL Rt. Alumínium Üzletág AluFÉM divíziójának igazgatója, *Vincze Gábor*, az Inter-Metal-Recycling Kft. ügyvezető igazgatója, *Gilányi Tamás*, a Metalkontakt Kft. ügyvezető igazgatója, *Máthé József*, a MüGu Kft. ügyvezető igazgatója, *Sőregi Csaba*, az ALU-BLOCK Kft. ügyvezető igazgatója, *Pethő Sándor*, a Metalwest fejlesztő mérnöke és *Szabó Péter*, az ERECO Rt. divízióigazgatója ismertette társaságuk elmúlt évtizedben végbe ment műszaki fejlesztési és kereskedelmi tevékenységét.

A szakmai programot követően fehér asztal mellett – a SALKER és az ALU-BLOCK Kft.-k vendégszeretettel élvezve – idézte fel a mintegy ötven résztvevő annak a sikerekben és kudarcokban egyaránt gazdag évtizednek az eseményeit, amely alatt a FÉMSZÖVETSÉG a hazai fémhulladék-forgalmazó és -feldolgozó iparág meghatározó szakmai-érdekképviseleti szervezétévé vált.

A rendezvényen elhangzott előadások szerkesztett változatát a FÉMSZÖVETSÉG kiadvány formájában a szélesebb szakmai közönség elé kívánja tárni.

(*Szabó Péter*)

Anyagtudományi Szimpózium Dunaújvárosban

A Magyar Tudomány Ünnepe alkalmával 2004. november 18-án a Dunaújvárosi Főiskolán Anyagtudományi szimpóziumot tartottak. A Szimpózium levezető elnöke *dr. Tóth Tamás* főiskolai tanár volt. Az elhangzott előadások:

Lőrinczi József, dr. Szabó Zoltán, dr. Zsámbók Dénes, dr. Verő Balázs, dr. Dobránszky János, Hirka József: Kísérleti gyártás DP- és TRIP-acélok hazai bevezetésére.

Dr. Horváth Ákos: A duális fázisú és TRIP-acélok nagyüzemi kísérleteinek jelenlegi helyzete.

Dr. Dénes Éva: Zománcozható acéllemezek komplex jellemzése, egy átfogó kísérleti program tapasztalatai.

Dr. Réger Mihály: DP- és TRIP acélok interkritikus hőkezelésének modellezése.

Molnár József, Illés Péter, Kovács Árpád: Melegen hengerelt szalagok szelvényalakja és fejlesztésük irányába tett intézkedések eredményei.

Varga Ottó: A DWA Kft. dresszírozó hengerállványainak rekonstrukciója.

Török Péter: Acélszalagok korszerű bevonatolási technológiája.

Dr. Farkas Péter: A mérnökképzés problémái és lehetőségei.

Folytatódik a kokszoló bővítése Dunaújvárosban

A Dunafer Rt. és ukrán partnere, a Donbass-csoporthoz tartozó Azovimpex Ltd. megállapodtak a III. sz. kokszolóblokk második ütemű bővítéséről. (A blokk első felének átépítési munkái 2003-ban fejeződtek be.) Az aláírt alapszerződés értelmében megvalósuló beruházással 2005. IV. negyedétől kezdődően a blokk teljes kapacitással működhet. A megnövekedett kokszolói kapacitásnak köszönhetően a Dunafer Rt. a saját szükségleténél csaknem 300 ezer tonnával több kokszt tud majd előállítani, melyet hazai vagy más piacokon értékelhet.

(*Dunafer*)

Emlékpark Ómassán

2004. október 7-én a Borsod megyei közgyűlés elnöke, Gyárfás Ildikó az ország különféle területeiről összesereglett bányász szakemberek előtt avatta fel Ómassán, a Központi Kohászati Múzeum őskohója mellett létesült bányászati emlékparkot. A szakmailag igényes kialakítású emlékpark feladata bemutatni a borsodi szénbányászat szakmakultúrájának eszközeit. A jelenlévők szomorú szívvel

1. kép: Véget ért Borsodban a mélyművelésű szénbányászat

vették tudomásul, hogy a bányász emlékpark ünnepélyes felavatásával egy napon gördült ki a lyukóbányai aknából a szénrel megrakott „utolsó csille”. Lyukóbánya bezárásával véget ért a

borsodi medencében a mélyművelésű szénbányászat. A két évszázad alatt itt tevékenykedő bányászokért szólt a harang.

(Déli Hírlap)

2. kép: Gyárfás Ildikó megnyitja Ómassán a bányászati emlékparkot

Herrmann Miksa professzor síremlékének avatása

A Magyar Mérnöki Kamara egykori elnökének följújtott és átépített síremlékét 2004. november 2-án adta át az MMK elnöke a budapesti Farkasréti temetőben. Dr. Kovács Gábor elnöki üdvözlő szavai után dr. Molnár Károly professzor, a BME rektora méltatta Herrmann professzor életművét. A hazai műszaki szakmai szervezetek és intézmények megjelent képviselői koszorúikkal borították a kifogástalanul megújított szerény síremléket.

Kép: A síremlék avatása

A szülőföld és az egykori selmeczi alma mater tiszteletét a Miskolci Egyetem kis küldöttsége hozta el, dr. Döbröczöni Ádám, a gépészmérnöki kar dékánja, az Egyetemtörténelmi Bizott-

ság elnöke, dr. Zsámboki László, a Könyvtár, Levéltár, Múzeum főigazgatója, az Egyetemtörténelmi Bizottság titkára és Szendi Attila levéltárvezető személyében. Az egyetem koszorúját Zsámboki László helyezte el.

Herrmann Miksa 1868-ban Selmecebányán született. Édesapja, Herrmann Emil, az ottani akadémia nemzetközi tekintélyű gépész-fizikus professzora volt, aki tankönyveivel és előadásaival hervadhatatlan érdemeket szerzett a magyar nyelvű műszaki szakirodalom és szakterminológia megteremtésében. Az energetika terén Németországban publikált szakkönyveiben elért eredményei közül többre még ma is hivatkoznak a tudomány nemzetközi porondján. Fiát Bécsben taníttatja, aki 1894-ben szerez gépészmérnöki oklevelet, néhány évi üzemi munka után 1899-ben visszatér Selmece, ahol a mechanika, majd a vasgyári géptan professzora lesz. 1906–1908 között a főiskola rektora. Életútjának további állomásai: 1911–1940: a budapesti műegyetem gépszerkezettani tanszékének professzora, 1918–1920: gépész dékán, 1933–1934: rektor, a hazai mérnöktársadalom kiemelkedő

alakjaként, 1924–1926: az MMK, 1924–1925: az MMÉE elnöke, 1926–1929: a kereskedelem és iparügy minisztere, 1920 és 1935 között országgyűlési képviselő. Gépelemek-tankönyve évtizedeken át alapvető mű volt.

A szülőföldhöz való ragaszkodását jelzi, hogy a Trianon utáni Magyarországon megalakult (1921) „Selmecebányaiak Egyesülete Budapesten” szervezetnek haláláig (1944) tevékeny védnöke volt.

Szoborportróját az OMBKE megbízásából 1969-ben Kucs Béla mintázta meg, ez az ME Gépelemek tanszékének bejáratánál fogadja a műszaki hallgatókat.

(Dr. Zsámboki László főigazgató)

Lejtősakna Bátaapátiban

Több évig tartó, 13 milliárd forint ráfordítással végzett kutatás után 2005. február 8-án ünnepélyes körülmények között megkezdték Bátaapátiban a Mária lejtősakna mélyítését, mely a kis- és közepes aktivitású radioaktív hulladékok elhelyezésére szolgáló földalatti kamrák pontos helyének meghatározására, illetve megközelítésére szolgál. A tervek szerint a tároló 2008-tól fogadhatja a Paksi Atomerőmű hulladékait.

MTI-hír alapján

Emléktábla-avatás az Öntödei Múzeumban

Az Országos Műszaki Múzeum Öntödei Múzeuma szerény ünnepség keretében állított emléket a múzeum épülete megmentőjének, aki egyben az Öntödei Múzeum alapítója és első igazgatója volt. A múzeumban pedig időszaki kamarakiállítás nyílt *Kiszely Gyula* életéről, az Öntödei Múzeummal kapcsolatos tevékenységéről és irodalmi munkásságáról.

Kiszely Gyula (1911–1997) technikatörténész élete jelentős részét a kohászat története kutatásának, a tárgyi emlékek megmentésének és megőrzésének szentelte. Nevéhez fűződik – már 1952-ben – az újmassai Hámor múzeumának létesítése és a gyár történetének megírása. Ez a múzeum nemcsak egy ipari műemléket őrzött meg, hanem hosszabb távon idegenforgalmi jelentőségűvé is vált.

1953-ban az – addig elsősorban a diósgyőri vaskohászatra vonatkozó – gyűjtőmunka *Kiszely Gyula* révén már országos szintre is kiterjedt. Ennek során sikerült pl. a diósgyőri kohó makettjét is begyűjtenie.

Másik lényeges műve a miskolc-hámori Központi Kohászati Múzeum megalapítása volt (1956), ezt 1970-ben az egykori felsőhámori Kancellária épületében helyezték el véglegesen. Így helytörténeti és ipartörténeti szempontból a legmértöbb helyre került a múzeum.

Kiszely nagy munkát fektetett a korábbi ipari épület rendbehozatalába és a kiállítási anyag összegyűjtésébe. A múzeum végül 1969-ben nyitotta meg kapuit a nagyközönség előtt, és ma is Miskolc egyik vonzó színpontja.

Ugyancsak 1956-ban szervezte meg a kohászati Történeti Bizottságot, ez kutatási eredményeit közlemények sorozatában publikálta (41 szám jelent meg), ásatási tevékenységéből pedig sok anyag került a múzeum birtokába.

Ezt követte a diósgyőri LKM-hez „csatolt” Ganz Törzsgyár megmentésére tett erőfeszítése. Mikor 1964. augusztus 15-én leállították a termelést, ő már kilincsel, lobbizott, harcolt a hivatalokkal, hogy az akkor mintegy 100 éves épületeknek legalább egy részét meg-

mentse, és a közművelődés céljaira alkalmassá tegye. Több éven át kellett szó szerint küzdenie annak érdekében, hogy legalább a gyár legrégebbi része, a kereg-keréköntöde műemlék lehessen és megmaradjon. Kötetet tesz ki a hivatalos levelezés, amely ezt a következetes harcot dokumentálja. Mindemellett részletes, kéziratos naplót is vezetett a tervezett múzeummal kapcsolatos munkákról. Ez a rendkívül precíz napló ma a múzeum létesítésének alapidokumentuma.

1964-től 1969 közepéig folyt az épület mentése: részben megszabadítva az eredeti részeket a hozzáépítéstől, részben pedig a megmaradó részeket felújítva, restaurálva.

Kiszely Gyula állandó felügyeletével

folytak a munkálatok, amelyekhez kiváló segítő társat kapott *Pfannl Egon* építészmérnök személyében, akinek tervei alapján alakult ki a mai múzeum képe. Az öt évig folyt munka során a múzeumi részben rendbehozták az elhasznált darukat, öntököröket, kupolókemencéket stb., így azok eredeti szépségükben mutatták be az egykori munkaeszközöket.

Ezek nyomán került sor 1969. szeptember 29-én az immár megújult és múzeummá vált ipari emlék felavatására. Az Öntödei Múzeum igazgatói teendőit 1972-ig, nyugdíjba vonulásáig *Kiszely Gyula* látta el, de munkásságát tovább folytatta élete végéig.

Bár nem lehet súlyozni, hogy életművében melyik múzeum kialakítása volt a jelentősebb, mégis úgy érezzük, hogy a budapesti Öntödei Múzeum különleges helyet foglal el ebben. Talán a legerősebb küzdelmet itt kellett megvívnia, hogy az értékes ingatlan ne építési területté, hanem műemléket megőrző múzeummá váljon. És amikor – még életében – jöttek a nehéz idők, a 90-es évek, amikor 1994-ben elhangzott (a Magyar TV 2-es műsorában), hogy „múzeumot vegyenek”, bizony összeszorult szívvel gondolhatott élete munkásságának összeomlására. Sze-

rencsére ez nem következett be. A művelődésügyi tárca és az Országos Műszaki Múzeum segítségével sietett a három múzeum akkori tulajdonosának (DIMAG), és az Országos Műszaki Múzeum átvette azokat az OMM filiáléiként. Így ezek az ipari múzeumok a kitűzött céloknak megfelelően, biztonságosan működhetnek tovább – és ezt *Kiszely Gyula* még megérte.

Varga Bendegúz alpolgármester elhelyezi koszorúját az emléktáblánál

A 2004. december 7-én az Öntödei Múzeum bejáratánál elhelyezett tábla ennek a múzeumalapítónak kíván emléket állítani. A táblán látható, *Búza Barna*, neves szobrászművészünk, *Kiszely Gyulát* ábrázoló alkotása. Az emléktábla leleplezésére a bányászok és kohászok Borbála-napi ünnepségébe illesztve került sor. Az ünnepségen *dr. Hatala Pál* (OMBKE) idézte fel a Borbála-hagyományt, majd *dr. Ládai Balázs* ismertette a Ganz Ábrahám Öntéstartörténeti és Múzeumi Alapítvány szerepét a hagyományörzés és a tábla felállításával kapcsolatban, majd az Országos Műszaki Múzeum főigazgatója, *Kóczy Annamária dr. Szentpéteri Erzsébet* méltatta – személyes élményeket is beleszöve – *Kiszely Gyula* munkásságát.

A felavatott emléktáblát megkoszorúzták az Alapítvány, valamint az Országos Műszaki Múzeum és fiókintézményeinek képviselői, a budapesti II. kerületi önkormányzat nevében pedig *Varga Bendegúz* alpolgármester helyezte el a megemlékezés koszorúját. Az ünnepségen a múzeumok és a kohászöntész szakma mintegy 150–200 főnyi képviselője vett részt, és róta le tiszteletét a magyar ipartörténet jelentős kutatója és a múzeum alapítója előtt.

(*Lengyelné Kiss Katalin – Klug Ottó*)

Megnyílt a Magyar Nemzeti Bank Látogatóközpontja

A kiállítás elsőként a pénz kialakulását tárja elénk, a forgalomban lévő pénzállományt és azok biztonsági elemeit mutatja be. Helyet ad a világ minden tájáról érkezett, számunkra érdekes, egzotikus bankjegyeknek, emlékpénzeknek és egyéb különlegességeknek, valamint bemutatja a legmodernebb fizetési eszközöket is (bankkártyák, telebank, elektronikus pénztárca).

„Magyarország pénzei” címmel mutatja be a kiállítás a magyar pénzkibocsátás történetét. Az MNB bankjegy- és érmegyűjteményének legjelentősebb és legkülönlegesebb darabjait mutatják a vitrinek és a monitorok. A magyar pénztörténet – ennek megfelelően a kiállítás is – *Szent István* dénárjával kezdődik. *Károly Róbert* uralkodása alatt verték az első aranyforintot, amelyet „fiorino doro”-nak neveztek a firenzei aranyforint után. Ezért lett az 1946-ban bevezetett és máig is forgalomban lévő pénznem neve forint. Történelmi jelentőségű a Kossuthbankó, hiszen ez volt az első önálló magyar pénzjegy, négyelvű felirattal. A tárlók foglalkoznak a világ legnagyobb inflációjával, amely 1946-ban zajlott le Magyarországon. A kiállított pénzsorozatok verete, grafikája, felirata, de még címleteinek alakulása is fontos tükrökre a magyar történelemnek. A pénzekon látható királyainkról, fejedeleminkről és más történelmi személyeinkről további információk is megjeleníthetők a monitorokon. Egy-egy érdekesebb pénz részletes leírása gombnyomással megkereshető. A magyarországi pénzverdéről, pénzverői kamarákról is tájékoztatást kaphatunk az érintőképernyős pultok segítségével.

A kiállítás egyik sarkában korhű berendezés szemlélteti az 1930-as évekbeli jegybanki hivatalnokok munkakörülményeit, izelítőt adva az akkori irodai berendezés stílusáról is. A dolgozószobát kiegészítik a pénz- és nemesfémérő-, tároló- és szállítóeszközök. A kiállítás jelentős része az épület tervezésének, építésének bemutatása. A monumentális épület minden része, szobája, sarka és szeglete tökéletesen

szolgálja a jegybanki tevékenységet, miközben az épületen körbefutó fríz bemutatja a pénzgépjártást a kezdetektől a leszámolásig (beszélő épület). A banktörténeti rész többek között szól az önálló magyar jegybank és pénzügyi rendszer kialakításáról, és az állam aranytartálékának a II. világháború alatti megmentéséről. Megismerheti a látogató a magyar értékpapír-kibocsátás történetét, valamint a világ országainak jelenleg fogalomban lévő érméit és bankjegyeit is.

A legkorszerűbb berendezésekkel felszerelt előadóterem a jegybank legfontosabb tevékenységeiről és a pénzügyi alapfogalmakról szóló előadásoknak biztosít fórumot. A vetítőteremben színes rövidfilmekkel vezetik be a látogatókat az MNB és a pénzügyek világába. Az interaktív bemutatóval lehetőség nyílik az egyes országokban használatos euróérmék és bankjegyek tüzetesebb vizsgálatára, biztonsági elemeinek összehasonítására, valamint az euróbevezetés előnyeinek megismerésére. Ugyanakkor a „komoly” pénzügyi témákon kívül lehetőség nyílik néhány vidám perc eltöltésére is, amikor a vendégek a kiállításon kipróbálhatják a pénzhez kapcsolódó játékokat. Színes, önarcképes fabatkát nyomtathatnak, ha a kiállításon látottakról megfelelő választ tudnak adni. Lemérhetik testtömegüket 1, 10, 100 forintosokban, 1 eurós érmékben, sőt aranyrúdban is. Kipróbálhatják erejüket egy igazi aranyrúd megemelésével. Saját érmét verhetnek a kis csavarorsós érmeverő gépen.

A MNB Látogatóközpontja (V., Szabadság tér 8.) minden érdeklődőt szívesen fogad munkanapokon 9–15 óráig, a látogatás ingyenes, előzetes egyeztetéssel csoportos látogatók számára tárlatvezetést és filmeket, előadásokat biztosít. Minden kedves tagtársunknak és családtagjainak ajánlom a kiállítás megtekintését.

(*Káplánné Juhász Márta*)

Az MTA Bányászati Tudományos Bizottságának ülése

2004. november 25-én a Miskolci Egyetemen ülésezett az MTA Bányászati Tudományos Bizottsága.

Az ülésen *dr. Böhm József*, a Mű-

szaki Földtudományi Kar dékánja ismertette a karon szükséges oktatási változtatásokat. Előadásának elején bemutatta a magyar felsőoktatás átalakításának tervezetét, az átalakítással kapcsolatos eddigi állami intézkedéseket. Ismertette az oktatási törvény előkészítésének napjainkig tartó folyamatát, és hangsúlyozottan említette a minisztérium és a felsőoktatás szereplői elképzeléseinek jelenleg is teljes diszharmóniáját. Részletesen foglalkozott a kar új oktatási struktúrájával, amelyben az eddigi szakok számát egyre kellett csökkenteni. A Műszaki Földtudományi Alapszak összesen négy szakirányban végez képzést: földtudományi, bányá- és geotechnikai, olaj- és gázmérnöki, előkészítés-technikai.

A BTB tagjainak fokozott érdeklődésével kísért előadásában a dékán kitért a képzési célok, a szakmai kompetenciák, az oktatott törzsanyag ismertetésére is.

Ezt követően *dr. Somosvári Zsolt* a közepes aktivitású radioaktív hulladék elhelyezéséhez kapcsolódó geomechanikai kutatásokról számolt be. A kutatások kiterjedtek az üveghutai terület gránit kőzettestének geológiai, geofizikai méréseire, ezeket laboratóriumban, valamint terepen végezték. A repedezett kőzetmasszívum kőzetfizikai paramétereinek meghatározása során érdekes anomália volt megfigyelhető, ez a vízszintes és függőleges feszültségek 6:1 arányában nyilvánult meg. A jelenséget a gyenge minőségű gránit rendkívüli repedezettsége is magyarázza. Az előadás után kialakult szakmai vitában számosan vettek részt, és a nukleáris hulladék elhelyezésének biztonsági kérdéseit tudakolták az előadótól.

Az ülés végén *dr. Lakatos István*, a bizottság elnöke adott tájékoztatást az MTA legújabb eseményeiről, kiemelve a tisztújítás fontosságát. A BTB a X. osztály doktori bizottságába tagként *dr. Somosvári Zsoltot*, póttagként pedig *dr. Bobok Elemért* delegálta. A Magyar Tudományos Akadémián *dr. Lakatos István* levelező és *dr. Pápay József* rendszeres tag székfoglalójára is sor került.

Az ülésen *dr. Szalai László* javasolta a IV. Béla által kiadott „Selmeczi Bányatörvény” 760 éves évfordulójának

méltó megünneplését. *Dr. Barátosi Kálmán* a 2007-ben Magyarországon megrendezésre kerülő Nemzetközi Bányamérő Konferenciára hívta fel a figyelmet.

(*Dr. Takács Gábor*)

Újabb eredmények a hazai tudomány-, technika- és orvostörténet köréből

(Ankét, Budapest, 2004. november 22–24.)

Etémában az idén 21. alkalommal szerveztek országos ankétot az MTESZ Tudomány- és Technikatörténeti Bizottsága, az MTA Tudomány- és Technikatörténeti Komplex Bizottsága, Egyetemtörténeti Albizottsága, a Magyar Orvostörténeti Társulat, az Országos Műszaki Múzeum, a Magyar Szabadalmi Hivatal, a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem, a Semmelweis Orvostörténeti Múzeum, Könyvtár és Levéltár, az Eötvös Loránd Tudományegyetem Egyetemi

Könyvtára részvételével. A három helyszínen (MTESZ Pesti Konferencia Központ, a Magyar Szabadalmi Hivatal Garibaldi Klubja, Semmelweis Orvostörténeti Múzeum, Könyvtár és Levéltár) a „Mérnök-, természettudós- és orvosdinasztiák, melyek befolyásolták Magyarország szellemi életét” témakörben hangzottak el előadások. A rendezvény védnöke az MTESZ elnöke, *Széles Gábor* volt, az elnöki tiszteket *prof. dr. Vízi E. Szilveszter*, az MTA elnöke és *prof. dr. Szabadvány Ferenc* akadémikus, az MTESZ Tudomány- és Technikatörténeti Bizottságának elnöke töltötte be. A három nap alatt, a plenáris előadásokat követően, négy szekcióban több mint 50 előadás hangzott el. Egyesületünket érintő tudományterületek, szakmák jeles művelőiről a következő előadások hangzottak el:

- „Mérnökdinasztiák” szekcióban *Csath Béla*: „A Zsigmond-dinasztia, három generáció”, *Tarnai András*: „A köz javára működni egy szívvel, lélekkel, barátsággal” – *Mechwart András* (1837–1907), *Maderspach Kinga*: „A

Maderspach-dinasztia kialakulása az 1600-as évektől”.

- Az „Iparos- és gyároscsaládok Magyarországon” szekcióban *Porkoláb László*: „A Fazolák”, *Hadobás Sándor*: „Rudabányai bányászcsaládok”.

- A „Természettudós családok” szekcióban *Tóth János*: „A kapnikbányai szellemi műhely legnagyobb alakja, *Born Ignác*”, *Bartha Lajos*: „A Hell család a magyar kultúrában”, *Dr. Dobos Irma – Tóth Álmos*: „A Pantó család szerepe a magyar földtudományban”, *Póka Teréz*: „A két Szádeczky”, *Dr. Dobos Irma*: „A földtan kiváló művelői, a Vendl család tagjai”. A zárszót *dr. Vámos Éva* tartotta.

A rendezvénysorozat sikeréhez hozzájárultak az együttműködő partnerek: MTA Történelemtudományi Intézet, Magyar Történelmi Társulat, *Polányi Mihály* Szabadelvű Filozófiai Társaság, Hadtörténeti Intézet és Múzeum, Haditechnika-történeti Társaság, Technikatanárok Országos Egyesülete is.

(*dé*)

Bányászati-kohászati-földtani konferencia

Az Erdélyi Magyar Műszaki Tudományos Társaság meghívta az OMBKE tagjait a Nagyváradon 2005. március 31-én kezdődő konferenciára.

A konferencia célja:

Lehetőséget teremteni az erdélyi és magyarországi, ill. más államokbeli magyar szakembereknek tudományos eredményeik kölcsönös bemutatására, az ismerkedésre, kapcsolatteremtésre.

A Bányászati-kohászati-földtani konferencia délelőtti plenáris előadásait magyarországi és romániai meghívott szakemberek tartják.

A konferencia programja:

március 31. (csütörtök)

du.: regisztráció, elszállásolás

április 1. (péntek)

egész napos szakmai kirándulás

április 2. (szombat)

de.: konferenciamegnyitó

plenáris előadások

du.: szekcióelőadások

április 3. (vasárnap)

hazautazás

Jelentkezés, érdeklődés:

KONFERENCIA-TITKÁRSÁG

Erdélyi Magyar Műszaki Tudományos Társaság

Postacím: RO-400750 Cluj, C.P. 1-140.

E-mail: emt@emt.ro

<http://www.emt.ro>

Kapcsolattartó személy:

Pap Tünde programszervező

Tel./fax: +40 264 594 042, +40 264 590 825

E-mail: tunde@emt.ro

Dr. Nándori Gyula 1927–2005

Dr. Nándori Gyula aranyokleveles vaskohómérnök, a műszaki tudományok kandidátusa, a Miskolci Egyetem emeritus professzora és nyugalmazott tanszékvezető egyetemi tanára, az OMBKE tiszteleti tagja 1927. október 15-én született Budapesten.

Középiskolai tanulmányait is itt végezte, 1947-ben érettségizett a Piarista Gimnáziumban. 1947–51 között Sopronban, a Miskolci Egyetem előintézményében egyetemi hallgató. Jeles minősítésű vaskohómérnöki oklevelét 1951. szeptember 22-én kapta kézhez.

Ezt követően a „MÁVAG” Mozdony- és Gépgyár budapesti vasöntödéjében üzemvezető-helyettesi beosztásban dolgozott 1954-ig. 1954–57-ig a Magyar Tudományos Akadémia ösztöndíjas aspiránsa, kijelölt munkahelye a Vasipari Kutató Intézet Öntödei Osztálya. 1959-ben sikeresen megvédte kandidátusi disszertációját, és megkapta a műszaki tudományok kandidátusa, 1960-ban pedig az egyetemi doktori címet.

1957–63-ig a Vasipari Kutató Intézet tudományos munkatársa, közben 1959–61 között meghívott félállású adjunktusként a „Vas-, acél- és fémöntés” című tárgy előadója az NME Kohómérnöki Kar Vaskohászati Tanszékén.

1961–63 között állami kiküldetésben vendégprofesszorként tanított az Egyiptomi Arab Köztársaságban Kairóban, illetve Shabin El Kom magyar elődök alapította műszaki főiskoláján. Előadásait angol nyelven tartotta.

1963-tól ismét Miskolcon oktatta az öntészeti tárgyakat. Egyetemi docensi kinevezést kapott, és megbízták a szakosított képzésben az öntőágazat tananyagának elkészítésével, előadásai-

nak megtartásával és jegyzeteinek megírásával.

Aktív közreműködésével 1965. január 1-jén megalakult az NME Kohómérnöki Karán belül az önálló Öntészeti Tanszék, ezt előbb egyetemi docensként, majd 1968-tól egyetemi tanárként vezette 1990-ig. Közben a Kohómérnöki Kar dékáni tisztét is betöltötte 1970–73 között. Tanszékvezető egyetemi tanárként 62 éves korában önként vonult nyugdíjba.

Mint az öntészet professzora, 1970-től nyugdíjazásáig elnöke volt a Kohómérnöki Kar Állami Vizsgáztató Bizottságának, és hasonló feladatot látott el Dunaújvárosban az NME KFFK metallurgiai szakának öntő ágazatán is. 1980-tól több cikluson keresztül tagja volt az MTA Gépész-Kohász Szakbizottságának.

Szakmaszeretetének és ügybuzgalmának köszönhetően 1968–90 között 377 fő szerzett kohómérnöki oklevelet az öntőágazatos képzésben. Ez idő alatt nagyszámú tudományos diákköri dolgozat is készült, részben munkatársai közreműködésével, ezek jelentős részét hazai és külföldi konferenciákon ismertették a hallgatók.

Kiterjedt tudományos munkássága eredményeként mintegy 160 közleményt jelentetett meg hazai és külföldi szakfolyóiratokban. Szerzője több egyetemi jegyzetnek, társszerzője, lektora számos hazai öntészeti szakkönyvnek. Az öntészeti világkongresszusokon nyolc alkalommal tartott előadást, képviselte a hazai oktatást és kutatást. Számos további előadás fűződik nevéhez egyéb szakmai rendezvényeken is.

Szakmai tudományos felügyeletével és támogatásával, tanítványai közül 6 fő kandidátusi tudományos fokozatot, 16 fő egyetemi doktori címet szerzett.

Széles körű nemzetközi kapcsolatokkal rendelkezett. Kiemelkedő eredményeket ért el a német, osztrák, lengyel, szlovák, cseh, jugoszláv, orosz oktatási és tudományos együttműködés és kölcsönös publikációs tevékenység területén. Tagja volt a Német Öntők Szövetségének (Verein Deutscher Giessereifachleute) és a Német Anyagtudományi Egyesületnek (Deutsche Gesellschaft für Materialkunde).

Az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesületnek 1950-től volt tagja, egyik alapítója volt az öntödei szakosztálynak. Több egyesületi tisztséget is betöltött: 1954–58 között az öntödei szakosztály megbízott titkára, és az 1959-ben szervezett I. magyar öntőnapok egyik fő szervezője volt. Több cikluson keresztül tagja volt az öntészeti szakosztály vezetőségének és a BKL Kohászat szerkesztőbizottságának. 1976–81 között az egyetemi osztály elnöki, 1981–86 között az egyesület alelnöki tisztét töltötte be.

Tanácsaival és közreműködésével, központi és vállalati kutatási-fejlesztési feladatok kidolgozásával általánosan elismert eredményeket ért el a hazai öntőiparban, többek között a Rába–MAN-motorok hazai gyártásának megvalósításában, a villamos olvasztás elterjesztésében, az öntöttvas kristályosodási folyamatainak vizsgálatában, az öntödei metallurgia fejlesztésében és több más területen.

Nyugdíjazása után is állandó kapcsolatban maradt a tanszékkel, fakultatív tárgyakat oktatott és a doktoranduszoknak tartott előadásokat, ápolta a hazai és külföldi szakmai kapcsolatokat.

Egyetemi tanulmányaitól kezdve élete összekapcsolódott az öntészet tudományának és gyakorlatának oktatásával, kutatásával és fejlesztésével. Kiemelkedő és példamutató szakmai és egyesületi tevékenységért számos kitüntetésben és elismerésben részesült.

Birtokosa volt az egyesület *Mikovinyi Sámuel-* (1969), *Kerpely Antal-* (1981) és *Pécs Antal-*emlékérmének (1988), valamint az OMBKE centenáriumi emlékérmének (1992). 40 és 50 éves egyesületi tagságáért 1990-ben és 2000-ben átvehette a *Sóltz Vilmos-*emlékérmét. 1997-ben az OMBKE közgyűlése tiszteleti taggá választotta.

Oktatási tevékenységéért 2000. szeptember 29-én az egyetem professzor emeritusa lett, szakmai munkájáért a Magyar Öntészeti Szövetségtől 2002-ben Életmű-díjat kapott.

A magyar öntömérnökök társadalmában mindig szeretettel és tisztelettel emlegetett professzorunk rövid betegeskedés után 2005. január 14-én hunyt el.

Temetése 2005. január 28-án volt a soproni evangélikus temetőben.

Búcsú dr. Nándori Gyula professzortól

2005. január közepén ismerősei és tanítványai, a magyar öntőtársadalom tagjai szomorú szívvel értesültek arról, hogy szeretetted és tisztelt professzoruk, sokunk atyai barátja rövid szenvedés után 2005. január 14-én eltávozott körünkből.

1. kép: Búcsúzik az Öntészeti Szakosztály

Temetésére 2005. január 28-án került sor a soproni evangélikus temetőben. A család tagjai és az ismerősök, barátok, tanítványok, tisztelők által körülvevett ravatalánál az OMBKE Öntészeti Szakosztálya, a Magyar Öntészeti Szövetség, a Miskolci Egyetem hallgatói és oktatói álltak díszőrséget. A gyászszertartás résztvevői között volt a német öntők képviselőjében *Prof. Dr.-Ing. R. Döpp*, az osztrák öntők képviselőjében *Dipl. Ing. E. Nechtelberger*.

Az egyházi búcsúztatást követően *dr. Tóth Levente*, a Metallurgiai és Öntészeti Tanszék szakcsoportvezetője ismertette Nándori professzor életútját. Búcsúztatóját ezzel fejezte be:

„Az életműnek ez a rövid kivonata nem szól az emberről, a nehéz gyermekkoráról, a háborús időkről, a 40-es és 50-es évek nehézségeiről, a rengeteg munkáról és küzdelemről, amely szükséges volt ahhoz, hogy saját erejéből váljon azzá, aki lett, amilyenek mi megismertük. Nem szól arról, hogy mi mindent kellett elvégeznie és teljesítenie ahhoz, hogy vezetésével nemzetközileg és itthon is elismert, jól működő tudományos műhely, öntészeti iskola jöjjön létre. Nem szól a jóindulatú vezetőről, tanszékvezetőről és dékánról, aki mindig igyekezett leszerelni a konf-

liktusgerjesztőket, és segítette beosztottjai előmenetelét. Nem szól a professzorról, aki hallgatóit, munkatársait hazai és külföldi tanulmányutakra vitte, végigjárta velük fél Európa öntödét. Aki alkalomadtán fehér asztal mellett tanulságos történetekkel gazdagította őket; kedvenc, ébenfából készült „f szopráninó” blockflótején játszott nekik, nevelte őket a szakma szeretetére és életbölcösségre. Ezekre az alkalma-
makra még sokáig fogunk emlékezni. Nélküle szürkébbek lesznek rendezvényeink, szegényebb a szakma, a világ.

A szív megszűnt dobogni, a furulyaszó végleg elhallgatott.

Kedves Profeszor Úr, Gyula bátyánk! Kívánunk neked utolsó jó szerencsét!”

Ezután *dr. Sándor József*, a Magyar Öntészeti Szövetség elnöke mondott búcsúztatót a szakma és az egyesület nevében. Megható szavakkal, néha könnyeivel küszködve elevenítette fel Nándori professzor alakját. Arról az emberről beszélt, aki egy volt közülünk, akire mégis felnéztünk, akit tiszteltünk tudásáért, a szakma iránti elkötelezettségéért, a fiatalok nevelése iránti buzgalmaért.

A beszédek után hamvait a sírhoz kísértük. Felvételről hangzott fel az utolsó furulyaszó, amit tőle hallhattunk, miközben sírján elhelyeztük a magunkkal hozott virágokat.

A temetői szertartás után a résztvevők átvonultak az Erdészeti Múzeumba, ahol az elhunyt *dr. Nándori Gyula*, alias Pikulás emlékére az Öntészeti Szakosztály szervezésében gyászszakestélyt tartottunk.

A ceremóniát elnökként *dr. Sohajda*

József, a szakosztály elnöke vezette. *Dr. Takács Nándor* cantus praeseként intonálta az ilyenkor illendő énekeket.

Komoly poharat kedves tanítványa, *dr. Bakó Károly* mondott. Felidézte az együtt töltött éveket, a sok közös rendezvényt. Végül így szólt:

„Tudd: sokan vagyunk itt, akik szakmai haladásukat, elért eredményeiket Tőled eredeztetik. De nem a ketőnk kapcsolata az, ami halállal megszakadt, hanem az, amit életművedként is megfogalmazunk: az emberek, különösen a fiatalok felé áradó szereteted. Van-e, lesz-e köztünk vagy az utánunk következők között valaki, aki átveszi azt, amit megfogalmazni nehéz, szavakban kifejezni lehetetlen: a törődést azokkal, akik megelőlegezték nekünk a világot és utódainkkal, akik továbbviszik azt. Nem felejtünk el. Sopronban járva, mindig hozunk egy szál virágot a sírodra. Isten veled Gyula bátyám! Jó szerencsét!”

Ezután Döpp professzor néhány magával hozott dokumentum ismertetésével és felmutatásával emlékezett arra a sok évtizedes élő kapcsolatra, amely Nándori professzor és a német öntőtársadalom között kialakult.

2. kép: Dr. Nándori Gyula temetése

Sörrel töltött korsóinkat emlékére ürítettük, majd elindult a szalamander, amelynek végén – a régi selmeci diákszokás szerint – csak az összetört korsó gyászszalaggal díszített füle maradt emlékül kezünkben.

A szakestély végén oldott beszélgetésben idéztük fel néhai professzorunk alakját.

(*Dr. Lengyel Károly*)

Lantos István 1937–2005

Egy küzdelmes, de sikerekben gazdag életút zárult le 2005. február 5-én, amikor *Lantos István* barátom fáradt szívű megszűnt dobogni.

Az 1993-ban bekövetkezett súlyos szívinfarktus után tisztában volt azzal, hogy nem fog sokáig élni. Már évekket ezelőtt megkért arra, hogy mint volt tanára és barátja búcsúztassam el őt, ha eltávozik közülünk. 12 éven át küzdött életéért. Sokszor volt – szinte beltágként – a szívklubján és a balatonfüredi szívszanatóriumában.

Ugyanilyen küzdelmes volt ifjúsága is. A Békés megyei Magyarbánhegyesen született 1937. április 29-én. Már gyermekkorában elvesztette édesapját: ő a II. világháborúban halt hősi halált. Szegénységben megélt küzdelmes élete még tovább romlott, amikor édesanyja fiatalon, 36 éves korában elhunyt, és így *Lantos István* teljesen árván maradt. Elemi tanulmányait szülőfalujában és Békéscsabán folytatta, majd a váci Öntő Szakmunkásképző Intézetben 1955-ben öntőszakmunkás képesítést szerzett. Rögtön beiratkozott az ország elsőnek megszervezett öntőipari technikumába, ahol szorgalmának és tehetségének megfelelően kitűnő minősítéssel technikus oklevelet kapott. Ennek birtokában később beiratkozott a miskolci Nehézipari Műszaki Egyetemre, itt avatták 1965-ben vas- és fémkohómérnöké. De tisztában volt azzal, hogy nyelvismeret nélkül nem lehet boldogulni, ezért abszolválta az állami német nyelvvizsgát.

Összesen 13 évig dolgozott üzemben: kezdetben vasöntő szakmunkásként a Motoröntvénygyárban, majd acélöntőként a Ganz-MÁVAG-ban. Az utóbbi helyen hamarosan üzemtechnikus, üzemmérnök, végül az acélöntöde

műszaki vezetője lett. Mindeközben szerezte meg kohómérnöki oklevelét. Ezután a Kohászati Gyárépítő Vállalat tervező irodájában vas-, acél- és temperöntödék, valamint elektroacélművek tervezésével foglalkozott 4 éven át. Szépen haladt a ranglétrán, mert a tervezőből gyorsan főtervező, majd 5 éven át osztályvezető lett. E beosztásában ipari kemencék fejlesztése és a tervezői munka szervezése volt a feladata. Innen már alapos üzemi és tervezői gyakorlattal a Kohó- és Gépipari Tervező Vállalathoz került, ahol eleinte hasonló volt a tevékenysége, ami később generáltervezésre, a tervezés szakmai irányítására, szaktanácsadásra, távlati tervek készítésére, a kohászattal kapcsolatos anyag- és energiafelhasználás prognosztizálására, csökkentésére bővült. Itt főtervezői és főmunkatársi beosztásban 9 évet töltött. Utolsó munkahelye a Metalloglobus Vállalat volt, ahol osztályvezetői beosztásban a nagy kopásállóságú öntött alkatrészek öntéstechnológiájának fejlesztését irányította, a gyártóüzemmel karöltve. Megszervezte az acélszemcsés tisztítógépek tipizált szórófejeinek gyártását és értékesítését. Innen kellett rokkantnyugdíjba mennie 1995-ben. Ha azonban egészsége megengedte, nyugdíjasként is dolgozott, hiszen 1970-től folyamatosan szakértői jogosítványa volt a „vas- és acélöntvénygyártás” szakterületen. Elsősorban vasolvasztó (kupoló) kemencék energetikai és környezetszennyezési problémáival foglalkozott. Az előzőekben ismertett munkásságát elsősorban a BKL Öntöde hasábjain publikálta, itt több dolgozatát nívódíjjal jutalmazták. Szakcikkei jelentek meg jugoszláv, osztrák és NDK-beli szaklapokban is. Készített díjazott pályamunkát, szemle- és UNIDO-tanulmányt is. Két könyvnek volt társszerzője.

Vonzotta az aktív közösségi munka, ezt elsősorban egyesületünkben fejtette ki, melynek 1960 óta volt tagja. Kezdetben a vaskohászati, majd az öntészeti szakosztályban dolgozott. A fiatal öntőmunkások számára 1972–73-ban szervezett „Ki, minek mestere” országos vetélkedő szakmai irányítója volt egy munkabizottság élén. A verseny

egy-egy fázisait és döntőjét a televízió is közvetítette. A szakmai tudományt elősegítő munkássága a szótárbizottság vezetésében csúcspontot ért el. E munka eredménye a negyvenéves Öntészeti Műszaki Értelmező Szótár megjelentetése az Akadémiai Kiadónál. Ez felkeltette a vas- és fémkohászati szakosztályok érdeklődését is, így tapasztalatai alapján társszerzője és társszerkesztője lett a Vaskohászati, majd a Fémkohászati Műszaki Értelmező Szótáraknak is. Mindez sokéves munkát igényelt. Alapító titkára volt a KGYV helyi szervezetének. Éveken át tagja volt az öntészeti szakosztály érem- és alapszabálybizottságának, valamint a szakosztály vezetőségének. Egy ideig a környezetvédelmi bizottságot is irányította. Egyesületi tevékenységét csak egészségének fokozott romlásakor függesztette fel. A szorgalom és pedantéria példaképévé vált. Gazdasági és műszaki tevékenységéért négyszer kapott Kiváló Dolgozó, kétszer a Kohászat Kiváló Dolgozója elismerést. Egyesületünk is méltányolta munkásságát: 1989-ben *Pécs Antal*-, 2002-ben *Debreczeni Márton*-emlékéremmel. Az egyesülethez való 40 éves hűségéért *Sóltz Vilmos*-emlékéremmel jutalmazták, míg végül 2001-ben elnyerte a legnagyobb egyesületi kitüntetést, a tiszteleti tagságot.

Szólni kell művészeti tevékenységéről is. Már fiatal korában felismerte rajztehetségét, de ennek kibontakoztatására csak nyugdíjas korában jutott ideje. Beiratkozott a Vasas Szakszervezet égisze alatt működő, *Buna Konstantin* festőművész által vezetett *Kondor Béla* Képzőművészeti Körbe. Részt vett ennek festőtáborain, országos pályázatokon. Mintegy 100 csoportos és több egyéni kiállításon szerepelt. Három országos díjat nyert el. Egyesületünkben is volt kiállítása. Emlékét megőrzi az Öntödei Múzeumban látható két, selmecbányai témájú olajfestménye, hála a *dr. Vörös* család szponzorálásának.

Az egész kohászati szakma nevében kívánok örök nyugodalmat és utolsó

Jó szerencsét!

(*Dr. Pálissy Lajos*)

Buda Ernő 1921–2005

Családjában öt generáción keresztül mindig éltek olyan bányászok, akik a felvidéki bányavárosokban (Lőcse, Besztercebánya, Zólyom) tevékenykedtek: nagyapja bányamérnöki oklevelének megszerzése után az erdélyi Resicabányán dolgozott, édesapja irodafőnöki munkakörben dolgozott Brennbergbányán. Itt született meg a család Ernő nevű fia 1921. június 23-án. Brennbergbányán kezdte meg elemi iskolai tanulmányait. 1931-ben a soproni reálgimnáziumban, majd az Evangélikus Líceumban tanult. Sopron társadalmi és kultúrélete, zenei gazdagsága hamar megérintette a minden iránt érdeklődő ifjút. Fiatal cserkészként nyelvtudásának csiszolása céljából bejárta Európát, regös cserkészként népdalokat gyűjtött és énekelt, több külföldi cserkész táborozáson vett részt.

Gyakorlati idejét Brennbergben, majd a Magyarországhoz 1940-ben visszakérülő erdélyi területeken, később a „MAORT-üzemek a magyar kincstár használatában” nevű cég puszta-szentlászlói üzemében töltötte.

1943-ban kapta meg bányamérnöki oklevelét. Szakmai pályafutását fűrómérnöként kezdte Nagykanizsán. Fél éves gyakorlata során megismerte a fűrós élet minden nehézségét és örömet. 1944-ben a MAORT nagykanizsai műszaki igazgatója vette maga mellé műszaki titkárnak, e munkakörben nagyon jól tudta hasznosítani nyelvtudását. 1944 végén erős német katonai nyomás hatására a vállalat megkezdte értékes berendezéseinek és embereinek a Német Birodalomba való kimenekítését. *Buda Ernőt* megbízták a MAORT kitelepítési eszköztár zárgondnoki feladatainak ellátásával. A MAORT-vagyon jelentős részét a bajorországi Fürsteneckbe menekítette. Komoly nehézségek, kemény megpróbáltatások

arán – részben baráti kapcsolatainak is köszönhetően – sikerült a MAORT-vagyon jó részét egyben tartania és megmentenie. 1948-ban kísérte Magyarországra a berendezéseket, ekkor – mint megbízhatatlan nyugati kémet – letartóztatták és a komáromi börtönbe zárták, ahonnan főnökei hosszadalmas közbenjárására engedték csak szabadon. Ezt követően Lovásziiban kútjavítási területen dolgozott. Szakmai felkészültségét és pozitív emberi tulajdonságait egyre jobban elismerték. Tanított a fiatal népi demokrácia vezető elitjét kiképző Vörösakadémián (ahová tanszékvezetőnek is kinevezték) és Nagykanizsán az olajmérnök-átképző egyetemi tagozaton, ahol számos új barátot, tisztelőt szerzett.

1952-ben került Nagylengyelbe, itt fűrómérnöként a hatalmas kőolajmező kútjainak kiképzésén kívül, a felszíni létesítmények tervezésében és kivitelezésében is közreműködött. Munkáját nagy lelkesedéssel végezte, ahogy később leírta: „eltöltött a munka eredményességének örömmámora”.

1954-ben Mezőkeresztesre helyezték át, feladata a keleti-MASZOLAJ fűrési munkáinak irányítása, a dunántúli munkamódszerek bevezetése volt. Munkálkodása idején kezdődött meg az alföldi olajipari infrastruktúra kiépítése, a mai alföldi olajipar szervezeti kialakítása.

1956-ban, a forradalom idején üzemanyag-ellátási, munkásszállítási nehézségek és biztonságtechnikai okok miatt leállította a fűróberendezéseket, hogy elejét vegye a nagyobb műszaki baleseteknek, katasztrófáknak. Az októberi időszak utáni új vezetőség azonban ezt szabotázsnek minősítette, s ezért 1957 februárjában több dunántúli munkatársával együtt letartóztatták. 1957 márciusában statáriális bíróság elé állították, és kötél általi halált kértek rá. A nehéz időszakban a fizikai és lelki megpróbáltatások elviseléséhez ártatlanságának tudata adott neki erőt. Annak ellenére, hogy az 1958. januári elsőfokú tárgyaláson az ellene felhozott vádak nem bizonyultak megalapozottnak, az akkori politikai felfogás mégis „ellenforradalmárnak” minősítette: bűnhődnie kellett, újra letartóztatták, majd internálták, kiszabadulása után rendőri felügyelet alá helyez-

ték. Kijelölt kényszerlakhelyén, Cellődömlökön csak nagy nehezen tudott munkát találni. Később Lovászi lett az új kényszerlakóhelye, ahol 1959-ben végre visszakérült a szakmába. Az akkor alakuló rétegrepszto munkacsoport irányításával bízták meg, s itt kamatoztathatta a modern rétegrepszto eljárasokról, többek között a rétegrepszto technikájáról a börtönben önképző módon tanult ismereteit.

1964-ben az Elnöki Tanács Elnöke egyéni kegyelemben részesítette (a teljes rehabilitálása a rendszerváltáskor történt meg). Ez évben került Nagykanizsára az OKGT Dunántúli Kőolajfűrési Üzemhez, itt operatív termelésirányítási, kitérésmegelezési és biztonságtechnikai feladatok irányításával bízták meg.

Neve országosan – és határainkon túl is – az olaj- és gázkutak kitéréseinek elhárítása terén végzett munkájával vált közzismertté. Műszaki tevékenysége legfontosabb területének a kitérésvédelmi és elhárítási feladatkört tekintette. Ő szervezte meg a magyar kitéréselhárítási mentőcsapatot, korszerű munkamódszereket és eszközöket dolgozott ki, gyakorlatokat vezényelt le. Számos hazai kitérés elfojtásában működött közre, ezek közül a legemlékezetesebb a nagy zsanai gázkitérés. Számos külföldi kitéréshez hívták szakértőnek, mindenütt hatalmas tekintélyt vívott ki magának és a magyar olajiparnak.

Kiemelkedő szerepe volt a gyakorlati szakmai oktatásban: meghívott egyetemi docensként oktatott a Freibergi Bányászati Akadémia Mélyfűrési Tanszékén, előadásokat tartott a Miskolci Egyetem posztgraduális tanfolyamain, a kőolaj-bányászati technikum, szakiskolai és vállalati továbbképzéseken. Előadásait mindenütt kiemelt figyelem és kirobbanó siker övezte. Hallgatói rajongással szerették: amikor tudták, hogy ő lesz az előadó, megtelek a termék. A fiatalok ismeretanyagának bővítését mindig fontosnak tartotta. Még az elmúlt években is nagy lelkesedéssel kapcsolódott be a fiatal olajipari szakemberek beilleszkedési programjába, remélve, hogy az első olajipari benyomásokkal felvértezve, ők is majd szakmájukat szerető, a hagyományokat tisztelő szakemberekké válnak. Szakmai tanulmányutakat

szervezett (többek között Erdélybe, a Felvidékre), dolgozott az NDK-ban, Lengyelországban, Romániában, a Szovjetunióban, az USA-ban, Algériában, Jugoszláviában és még sok más országban. Mindig hihetetlen precizitással dolgozta fel és tette közzé szerzett tapasztalatait. Nevét számos, ma is figyelemreméltó szakcikk, oktatókönyv, tanfolyami tananyag jegyzi. Angol, francia, német szakfordítóként szinte megszámlálhatatlan témában végzett fordítást. Tolmácsolása lenyűgözte külföldi partnereit, akiket meglepett, hogy több német nyelvjárásban tudott beszélni, de bírta az angol és a francia nyelvet is, és képes volt hosszú latin nyelvű szövegeket citálva, színesíteni a beszélgetést, és partnerei gondolatait meglepően érdekes szakmai részletekkel kiegészíteni.

1984-ben egészségügyi okok miatt, a Kőolaj és Földgázbányászati Vállalattól ment nyugdíjba. Nyugdíjba vonulása után újra kiteljesedett élete. Fordított, jegyzeteket készített, szaktolmácsolást vállalt, oktatott, ahogy ő mondta „nyüzsgött”. Szakmáján kívüli témában hívták meg előadónak: kiscserkészeknek, kertbarátoknak, nyugdíjasoknak, öregdiákoknak beszélt – mindenki számára érthetően – az olajbányásatról és kedvenc témájáról, a kitorésekről. De más témáról is tudott – akár felkészülés nélkül is – beszélni úgy, hogy aki őt hallotta, felejthetetlen emlékekkel lett gazdagabb.

Minden érdekelte, rendkívül fogékony volt az újdonságok iránt, rendszeresen vett részt különféle civil rendezvényeken, büszkén viselve bányászegyenruháját is. Ott láttuk a nagykanizsai trianoni emlékmű újraavatásánál, a háborús hősök emlékkövénel, de nagy érdeklődéssel tanulmányozta a kiskanizsai egyház- és helytörténeti kiállítást is.

Szakmáját rajongásig szerette, bízott abban, hogy az olajmezők sohasem halnak meg. De mindig felhívta a figyelmet arra is: a mai olajos generáció felelőssége, hogy ezért tennie, dolgoznia kell. Különösen fontosnak tartotta a műszaki emlékek gyűjtését, az írásos anyagok megőrzését is. Példát mutatva adta át hatalmas életművének rendezett, katalogizált dokumentumait, benne csaknem tízezer fényképet, dia-

pozitívot a Magyar Olajipari Múzeumnak. Végrendelkezése szerint a még át nem adott hatalmas, általa nagy gondal rendezett hagyaték is a múzeumé lesz. Szoros volt a kapcsolata a soproni Központi Bányászati Múzeummal is. Számos múzeumi kiadvány összeállításában működött közre.

Közösségi ember volt. Sikereit mindig annak a kollektívának tulajdonította, amellyel együtt dolgozott. 1943 óta tagja, 1997 óta „tisztelési tagja” az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesületnek. Az Egyesületben végzett munkájáért *Péché Antal-, Zsigmond Vilmos-, Sólty Vilmos-* emlékéremmel, *Szent Borbála-*éremmel tüntették ki. Az egyesületi rendezvényeknek élete végéig állandó résztvevője volt. A bányászok hagyományos rendezvényein, a szakestélyeken – sörfogyasztás nélkül is, hiszen alkoholt életében soha meg nem ivott – felszabadultan nótázott, a komoly-pohárként, korsóavatóként elmondott bölcs és tanító szavait mindig öröm volt hallgatni. Kitűnő előadókészségének, magyaros, szép beszédének is köszönhetően az elmúlt másfél évtizedben szakmája iránti végtelen elkötelezettséggel működött közre számos olajipari témájú rádióműsor és film vagy riport készítésében.

Élete alkonyán is aktív, fáradhatatlan volt. Teljes szellemi frissességgel, legendásan példás udvariassággal szervezett, dolgozott. 2002-ben megalakította a Kanizsai Olajos Szeniorok Hagyományápoló Körét. Kezdeményezésére kezdtek meg kollégái személyes szakmai visszaemlékezéseik elkészítését. Jó példát mutatva, elsőnek adta közre élettörténetének leírását, ebben felidézve életének örömteli és nehéz korszakait.

Szakmai munkájának elismerését jelzik kitüntetései: számos szakmai kitüntetésen kívül megkapta a MUNKÁÉRDEMREND arany fokozata, az EÖTVÖS LORÁND-díj, a MAGYAR OLAJIPARÉRT kitüntetés arany fokozata elismeréseket. Szűkebb pátriájában szerették, és elismerték emberi nagyságát, szakmai tevékenységét: Nagykanizsa megyei jogú város és Zala megye is díszpolgárává fogadta, megkapta a „Nagykanizsa megyei jogú városért” PRO URBE-díjat. Nagy

örömmel vette át 2003-ban, Sopronban gyémántoklevelét. Amikor megkérdezték, hogy elégedett ember-e, azt válaszolta, hogy „egy mérnök sohasem lehet elégedett az eredményekkel, minden sikert egy következő eredmény lépcsőfokának kell tekinteni”. Tele volt tervekkel, naptárjában sorakoztak az előjegyzett dátumok, a sok meghívásnak már nem tudott eleget tenni.

Boldog és megelégedett ember volt, aki büszke volt magyarságára, hazájára, családjára, befogadó lakóvárosára, ahol szerették, ápoló családtagjai körbevették, gondozták.

Tudta, hogy hamarosan el kell mennie. Készült is a nagy útra, összerendezte dolgait, barátainak, családtagjainak egy-egy személyesen dedikált könyvet, videoszalagot adott emlékül.

Utolsó éveiben még körbejárta élete nevezetesebb helyszíneit. Elment Lúpenyba, megnézni a régi bányavidéket, Selmecen elbúcsúzott – 60 éve végzett évfolyamtársaival együtt – az ősi alma matertől, fejet hajtott Brennbergbányán ősei és a bányász hősi halottak sírjánál. Leült a „lengyel templomnak” abba a padosorába, ahol gyerekként édesanyjával együtt foglalt helyet. Megpihent a soproni evangélikus templomban, sétált a Várkerületen, meglátogatta professzorai, barátai sírját, elbúcsúzott a kanizsai olajos lakótelep bőszeszakállas fáitól. Szenior barátainak megadta a sors, hogy nem sokkal halála előtt még végigjárhatták vele a budafai olajmezőt, az olajipar bölcsőjét, hallhattuk bölcs visszaemlékező szavait. Felejthetetlen emlékün, hogy együtt énekelhettük el vele a bányászhimnuszt a magyar kőolajbányászat budafai emlékkövénel. Jó volt vele lenni.

Úgy ment el, ahogy élt. Csendben és a rá jellemző bölcs nyugalommal, kiegyezve a világgal halt meg 2005. február 8-án Nagykanizsán, otthonában.

2005. február 16-án az ősi bányász klopacska hangjaira kísértük el végső nyughelyére, édesapja – *Breuer György* hírneves ornitológus – és Ernő fia mellé.

A bányásztársadalom a selmeci hagyományoknak megfelelően gyászszakestélyen emlékezett meg róla, itt mondtunk alias Bocs-nak, barátunknak, tanítómesterünknek, példaképünknek utolsó Jó szerencsét!

(Udvardi Géza)

A Nemzeti Kegyeleti Bizottság Közleménye

A Nemzeti Kegyeleti Bizottság a 35/2004. sz. határozatával a soproni Új Szent Mihály temetőben az alábbi sírhelyeket a Nemzeti Sírkert részévé nyilvánítja:

Faller Jenő bányamérnök

II. csoport 2/14

Kövesi Antal gépészmérnök

II. fal 175

Tárczy Hornoch Antal geofizikus

IX. csoport 1/5

Vendel Miklós geológus

B csoport 47

Verő József kohómérnök

IV. fal 29

Magyar Közlöny 2004/184. sz.

KÖNYVISMERTETÉS

nem CSAK A SZÉPRE EMLÉKEZEM (szerkesztette: dr. Horn János)

A második világháborút követő ötven évben termelték ki a valaha Magyarországon művelt ásványvagyony kb. kétharmadát, és ekkor dolgozott a valaha Magyarországon tevékenykedő bányamérnökök több mint kétharmada. A magyar bányászat e fénykorában elért szakmai eredményeket nem homályosíthatja el, nem értékelheti le az a körülmény, hogy ebben az időben milyen politikai viszonyok uralkodtak az országban. Sőt, a bányászatban dolgozó szakemberek tudását és szakmaszeretettét bizonyítja, hogy a nyugati világhoz képest sokkal nehezebb gazdasági és politikai viszonyok közepette is jelentős eredményeket voltak képesek elérni.

A bányászat e korszakának árnyaltabb megismerését szolgálja a Bányász Kultúráért Alapítvány kiadásában, dr. Horn János szerkesztésében megjelent, három kötetes visszaemlékezés-sorozat, melynek harmadik, 342 oldalas kötete 2004 végén jelent meg „nem CSAK A SZÉPRE EMLÉKEZEM”

címmel. A „trilógia” harmadik kötete a bányakapitányság, a geofizika, a szénhidrogén-bányászat és az uránbányászat egykoron meghatározó személyiségeinek (dr. Baráth István, Benkovics István, Mátrai Árpád, dr. Bodoky Tamás, dr. Dank Viktor, Neuberger Antal) egyéni visszaemlékezéseit tartalmazza. A kötethez dr. Pantó György akadémikus, az MTA Földtudományok Osztályának elnöke írt ajánlást.

A bányászat vezetőinek visszaemlékezéseit tartalmazó sorozat elkészítésére a szerkesztőnek az adta az ötletet, hogy amikor 2000. november 23-án Schalkhammer Antal kötetlen beszélgetésre hívta meg a BDSZ székházába a földtan és a bányászat korábbi tizenöt vezetőjét, akik akkoriban ünnepelték 70., 75., illetve 80. születésnapjukat, a csaknem ötórás beszélgetés során számtalan érdekes és talán soha nem hallott, de írásban bizonyára meg nem jelent történet hangzott el. Ekkor merült fel, hogy nem lenne haszontalan a személyes visszaemlékezéseket írásban is rögzíteni. Sajnos sok, az adott időszak, különösen az ötvenes-hatvanas évek magyar bányászatát meghatározó személyiség már nem volt megszólaltatható.

A sorozat most megjelent harmadik kötetének elolvasását ajánlom mindenkinek, aki a bányászat közelmúltja iránt érdeklődik, függetlenül attól, hogy a szakma éppen tárgyalt területét részleteiben is ismeri-e vagy sem. A könyv ugyanis a szigorúan vett szakmai kérdéseken túlmenően történelmi közelmúltunk egy szeletét ismertető, élvezetes olvasmány. A könyv legfőbb értékét – a szerzők őszinte megnyilatkozásainak köszönhetően – a több évtizedes múltból felidézett személyes élmények, vélemények, valamint a döntések és események hátterét bemutató, a szubjektivitástól sem mentes emlékek adják. A szerkesztő a szerzőkre bízta, hogy milyen formában írják meg szakmájukról és saját magukról. A könyv olvasása során szakmánkat érintő számos esemény és személy felbukkan, olykor más megvilágításban, mint ahogy annak idején tudni véltük.

Elgondolkodtató a dr. Zsámbóki László által a kötet végére írt „Epilógus”, melyben – a múltba forduló bús

nosztalgizálás helyett – a nyersanyag-kitermelés és -hasznosítás történelmileg valószínűsíthető jövőbeni új technológiáiban és tudományos eredményeiben bizakodva kell megújuló szakmánkat értékelni.

A teljesség kedvéért feltétlenül utalnunk kell az összesen 938 oldalt kitevő, 26 szerző által írt sorozat előző két kötetére is.

Az első kötet 2002-ben jelent meg „Egy szakma tündöklése és hanyatlása, avagy hogy látják a szénbányászat elmúlt 50 évét azok, akik művelték és irányították” címmel, 257 oldalon, a következők tollából: Barabás Mihály, Csethe András, Fekete Lajos, dr. Gopda Miklós, dr. Reményi Gábor, dr. Simon Kálmán, dr. Tamásy István, dr. Tóth István, Zsuffa Miklós.

A második kötet „Ahogy én láttam” címmel, 2004 elején jelent meg, 339 oldalon. Írták: Budai László, Csath Béla, dr. Csontos József, dr. Fazekas János, dr. Gagyi Pálffy András, dr. Hámor Géza, Morvai Gusztáv, Pálffy Gábor, Sztraka János, dr. Tarján Iván, Tóth Árpád.

A sorozat könyvei kereskedelmi forgalomba nem kerülnek, azokat a szponzoráló egyéni és jogi személyek kapták meg. A 350 példányban megjelent első két kötet már nem is szerzhető be. Ha van számottevő érdeklődés, akkor újranyomása lehetséges.

A sorozatot értékelve, feltétlenül kiemelendő dr. Horn János kitaró szervező munkája, hiszen ennek köszönhető, hogy felkérésére a bányászat korábbi vezetői közül igen sokan papírra vették emlékeiket, és anyagi támogatást is meg tudott nyerni a nyomdaköltségek fedezésére. A kötet megjelenését az OMBKE is támogatta.

Összefoglalva: a dr. Horn János által szerkesztett legújabb könyvet dr. Pantó György akadémikusnak, az MTA Földtudományok Osztálya elnökének a könyvhöz írt ajánlásával tudom én is ajánlani: „Jó szívvel ajánlom az olvasónak e kiváló trilógia harmadik tagját, és kívánom, hogy kellő intellektuális élvezetet jelentsenek e sorok számukra”.

(Dr. Gagyi Pálffy András)

Hírek a megújuló energiák hasznosításáról

A szélenergia-piac fejlődése

A világon 2002-ben 31 000 MW, 2003-ban 39 000 MW körüli szél-erőmű-teljesítmény hasznosult. A dinamikus fejlődés középpontja – mint korábban is – Európa volt. 2003 végén a világ teljesítményranglistája a következőképpen alakult: Németország (14 500 MW felett), USA (6400 MW), Spanyolország (6200 MW) Dánia (3100 MW). Az Internationales Wirtschaftsforum Regenerative Energien (IWR) előrejelzése szerint a villamosenergia-szektorban 2005-ig 50 000 MW és 2010-re 110 000 MW beépített szélenergia-kapacitás várható, és a fejlődés az általuk előrejelzett globális trendvonalon halad.

IWR (Internetről)

Tengeri szél-erőműparkok építése Németországban

Németországban az Északi-tengeren, a 12 tengeri mérföldes zónán túl (Borkum, Sylt, Helgoland, Amrum és Juist térségében) 14 szél-erőműpark

létesítését tervezik 17 713,5 MW összes kapacitásra. Az Északi-tenger 12 tengeri mérföldes zónájában (Helgoland, Wangerooge és Cuxhaven, Borkum, Emden és Jadebusen térségében) 6 létesítményt terveznek, ezek teljes kapacitása 1350–1550 MW lesz.

A Keleti-tengeren a 12 tengeri mérföldes zónán kívül a Rügen-sziget és Rostock térségében 6 szél-erőműparkot terveznek 4100 MW összes kapacitásra.

A Keleti-tengeren a 12 tengeri mérföldes zónában Darss és Fehmarn térségében 2 létesítményt terveznek, az együttes kapacitásuk 140 MW lesz.

IWR (Internetről)

A fapellettüzelés tervezéséről és gazdaságosságáról

A német kormány támogatja a megújuló energiák erősödő hasznosítását, ezek között a biomassza felhasználását. Jelenleg az ország primerenergia-szükségletének 2%-át elégítik ki biomasszából. Németországban a fapellettgyártásnak és az ilyen tüzelésmódnak kedvezőek a gazdasági feltételei. A fapellettüzelés ugyanolyan komfortot biztosít, mint az olaj- vagy a gáz-tüzelés. A felhasznált speciális fapellet teljesen automatizált rendszerben, meghatározott minőségű és nagyságú fadarabkákból készül (a Westwälder Hozpellets GmbH évente 40 000 t fa-

pelletet tud gyártani). A fapellettüzeléshez speciális égőkre van szükség, Egy 160 m² területű családi ház energiaigényének biztosításához kb. 6 tonna fapellet szükséges (ez kb. 3 000 liter fűtőolaj energiataralmának felel meg). Egy 3 kW teljesítményű fapellet-tüzelésű hőfejlesztő berendezés kb. 4000 euró, a nagyobb teljesítményű (10 és 15 kW-s) központifűtési rendszerek 9000 és 15 000 euró közötti beruházási költséget igényelnek. Az arra illetékes szervizvállalattal végeztetett karbantartás költsége kb. 150 euró.

A környezetbarát, az olaj- és gázipiacok áringadozásától független fapellettüzelő rendszerek beszerzését a német állam támogatja.

IWR (Internetről)

Új naperőművek Németországban

Az IFE Projekt- und Beteiligungsmanagement GmbH & Co. új tetőtéri napenergia-hasznosító sorozatot fejleszt ki. Az energiafejlesztő fotovillamos berendezéseket középületek és csarnokok tetejére szerelik majd fel. A 2004 júliusában elkezdődött projekt már a piaci értékesítés fázisában van.

IWR

Biomasszas fűtőművek Bajorországban

Ma Bajorországban az állam által támogatott 127 biomasszas fűtőmű és erőmű üzemel vagy áll építés alatt. Ezenkívül több mint 1,7 millió, fával üzemelő kis tüzelőberendezés is működik. A biomassza Bajorország primerenergia-szükségletének 3,7%-át fedezi (ez kb. 2,2 Mrd liter fűtőolajnak vagy 1 890 000 családi ház hőszükségletének felel meg).

IWR (Internetről)

A napenergia hatékonyabb hasznosítása Németországban

A Consolar GmbH (Frankfurt) továbbfejlesztett „COAX-PLANO”-rendszerrel 14%-kal jobban hasznosítható a napenergia a vízmelegítéshez.

Megvalósított tengeri szél-erőműparkok

Szélpark-projekt	Év	Ország	A berendezések száma	Összes teljesítmény MW
Vindeby	1991	Dánia	11	4,95
Lely	1994	Hollandia	4	2,00
Tuno Knob	1995	Dánia	10	5,00
Dronten	1996	Hollandia	19	11,40
Bockstigen	1997	Svédország	5	2,75
Blyth	2000	Nagy-Britannia	2	3,80
Middelgrunden	2001	Dánia	20	40,00
Uttgrunden	2001	Svédország	7	10,50
Yttre Stengrund	2001	Svédország	5	10,00
Horns Rev	2002	Dánia	80	160,00
Samso	2003	Dánia	10	23,00
Rodsand/Nystedt	2003	Dánia	72	165,00
Összesen:			245	438,40

IWR (Internetről)

Ezt a jobb eredményt nagyrészt egy új, hatékonyabb (a hőveszteségeket több mint 50%-kal csökkentő) és környezetbarát szigeteléssel ellátott „COAX 390” tárolóval érték el.

IWR (Internetről)

A tengeri hullámozás és az árapály energiájának hasznosítása Angliában

Anglia továbbfejleszti a megújuló energiákkal kapcsolatos létesítményeit. A szigetország térségében fellépő nagy hullám- és árapályáramlást áramfejlesztésre akarják felhasználni. A tengeri hullámozás és az árapály energiájának hasznosítását célzó kísérletek végzésére a brit Kereskedelmi és Ipari Minisztérium alapítványt létesített. A világ első tengeri tesztközpontját Orkney-ban alakítják ki, és gyorsítani igyekeznek a kísérleteket. A munkákat a Kereskedelmi és Ipari Minisztériumon kívül a Skót Közigazgatás is támogatja.

IWR (Internetről)

Földgázvezetékek építését tervezik a Karib-tengeren

Az Eastern Gas Pipeline Co. Ltd. (EGPC) elnöke szerint tervezés állapotában van annak a távvezetéknek az építése, melyen át 2007-től kezdődően Trinidad és Tobago földgáz szállíthat a Karib-tengerben levő 7 szigetre (Barbados, Dominika, Grenada, Guadeloupe, Martinique, St. Lucia és St. Vincent). A távvezeték építési költségét 700 MUSD összegre becsülik.

Oil and Gas Journal (Internetről)

Csaknem valamennyi EU-tagállam késlekedik az energiapiacok liberalizálásával

Az EU Bizottság szóvivője szerint 2004 közepéig a 25 EU-tagállam közül csak Szlovénia és Hollandia illesztette törvényeit az ipari fogyasztók villamosáram- és gázellátására vonatkozó piacnyitás tárgyában az EU irányelveihez. További öt állam (köztük Magyarország) informálta az EU Bizottságot a liberalizációval kapcsos-

latos munkákról. A többi országtól azt várja az EU Bizottság, hogy törvényeket 2004 végéig harmonizálják, azonban egy részük 2005 vége előtt nem fogja ezt elérni. Ha az EU-tagállamok a megfelelő irányelveket továbbra sem veszik át, panaszt, ill. keresetet nyújtanak be ellenük az Európai Bírósághoz.

Erdöl, Erdgas, Kohle

Norvégia kormánya növelni akarja a belföldi földgázfogyasztást

Norvég kormány a belföldi földgázfogyasztás emelkedését szeretné elérni. Ezért támogatja a cseppfolyósított földgáz (LNG) szállítását és parti terminálokön keresztüli értékesítését biztosító létesítmények, infrastruktúra fejlesztését. Felvetődött egy 298 MUSD összegű – a tiszta gáztüzelésű áramfejlesztés kutatását célzó – alapítvány létesítése is.

Petroleum Economist

Adatok a világ kőolaj- és földgáz-fogyasztásáról és készletei alakulásáról

Az Esso új tanulmánya az „Oeldorado 2004” szerint, melyet június végén adtak ki Hamburgban, 2003-ban a kőolaj- és földgáz valamennyi számadata felfelé mozgott. A globális kőolajkészleteket 157–172 Mrd tonnára becsülik (4,2–10%-kal több, mint 2002-ben). Ehhez lényegesen hozzájárult az iráni készletek újraértékelése.

A világ kőolajtermelése 2003-ban újra emelkedett (3,7%-kal), és 3686 Mt szintet ért el. A 130 Mt-ás növekedés döntő része (95 Mt) Közel-Keletről ered. Az OPEC részesedése a világ kőolajtermelésében 39,6%-ra emelkedett.

Az energiaszükséglet növekedése Kínában és Oroszországban volt jelentős. Kínában a teljes energiaszükséglet 13,8%-os emelkedése volt tapasztalható.

Az olaj-, a gáz-, a szén- és az atomenergia-fogyasztások 2003-ban több mint 10%-kal emelkedtek. Kínában jelentkezett a világ kőolajkereslete növekedésének 41%-a, az olajimport 32%-kal (2,6 Mb/d-re) emelkedett. Japán is növelte fogyasztását 8 Mtonnával.

Oroszország energiatermelése – elsősorban a kőolajtermelés – csaknem 18%-kal emelkedett. A nem OPEC-államok közt Oroszországban tapasztalható a legnagyobb termelésnövekedés. 1998 és 2003 között ez az ország elégitette ki a világ kőolaj-fogyasztási többletének 46%-át. Az orosz kőolajtermelés 2003-ban 845 000 barrellel (8,5 Mb/d) emelkedett.

A világ finomítókapaaitása csak 0,2%-kal emelkedett (4105 Mt-s szint). Ez a kapacitáscsökkentések következménye, pl. Ausztráliában, Japánban és Spanyolországban, bár ezeket a bővítések Irakban, az USA-ban és néhány más országban csekély mértékben kompenzálták.

A kőolajfogyasztás növekedése a drágulás ellenére 2003-ban 78,1 Mb/d szintet ért el. A legerősebb volt az emelkedés az ázsiai-csendes-óceáni régióban (Japán, Kína). Európában is nőtt a fogyasztás 10 Mtonnával (760 Mtonnára) különösen a Benelux-államokban, Ausztriában és Lengyelországban.

A világ földgázkészletei folyamatosan növekedtek, és a BP tanulmánya szerint most 176 billió m³ szinten vannak. A növekedés főleg a Katarban levő készlet növekedéséből származik, e készletek 14 000 Mrd m³-ről 26 000 Mrd m³-re emelkedtek.

A földgáztermelés 2003-ban világszerte 3,4%-kal (2629 Mrd m³-re) emelkedett, kivételt képzett Észak-Amerika (elsősorban Kanada).

A globális földgázfogyasztás aránylag gyengén nőtt (2,0%-kal). Az USA kivételével (ahol a kereslet 5%-kal visszaesett), a világon a kereslet átlagosan több mint 4%-kal növekedett. Különösen gyorsan (több mint 12%-kal) emelkedett a cseppfolyósított földgáz (LNG) értékesítése.

A világ szénfogyasztása 6,9%-kal emelkedett, ennek oka elsősorban az erőteljes keresletnövekedés Kínában (több mint 15%).

Az atomenergiával előállított energiatermelés világszerte 2%-kal csökkent.

A vízierőművekkel előállított áramtermelés 0,4%-kal emelkedett.

Erdöl, Erdgas, Kohle

Kína atomerőműveket épít az áramhiány enyhítésére

Kínában 2004 májusában csak 4 atomerőmű működött, de a nukleáris áramfejlesztő egységek számát 11-re kívánják növelni. A nagyon költségesen épített atomerőművekkel az ország áramfogyasztásának csak egy kis hányadát (1,4%-át) elégítik ki, míg a fejlett országokban ez az arány 16%. Kína 2020-ra áramszükségletének 4%-át (csaknem 32 millió kW-ot) tervezi az atomerőművekből fedezni. A Kínai Államtanács két atomerőmű-projekt megvalósítását hagyta jóvá két olyan tartományban, ahol ezek enyhíthetik az áramellátási problémákat. Az Államtanács gyorsítani kívánja a saját tervezésű atomerőművek építését. A működő atomerőművek a gazdaságilag fejlett tengerparti tartományokban létesültek, ahol különösen komoly áramhiány-problémák vannak. (A statisztikai adatok szerint az év első hat hónapjában Kína áramszükséglete a múlt év hasonló időszakához képest 16%-kal emelkedett.)

Power Engineering (Internetről)

Aranybánya Mongóliában

Az Ulánbátorhoz (Mongólia) közeli új aranybánya 2004 márciusában elérte a gazdaságos termelési szintet. Tervezett éves termelése 210 000 uncia, 170 USD/uncia termelési költséggel – ehhez képest az arany piaci ára ma 325 USD/uncia. A bánya megkutatott vagyona 1,16 millió uncia arany, 3,5 gramm/tonna átlagos érc tartalommal. A bánya tulajdonosa az Ausztrál AGR Ltd.

Ugyanez a cég a Cameco Corp. kanadai vállalattal és közös vállalkozásban a kirgiz kormányval, az ottani Kumtor aranybányát üzemelteti.

Engineering & Mining Journal

A South Atlantic megvásárolja a Zinkgruvan bányát

A kanadai South Atlantic megveszi a Svédország déli részén fekvő, mélyműveléses Zinkgruvan bányá-üzemet. A 800 m mély bányát 1857-ben nyitották meg, és azóta folyamato-

san termel. A jelenlegi kapacitása 800 000 t/év nyersérc, és ebből 145 Mpound cinket, 70 Mpound ólmot és 1,8 Muncia ezüstöt nyernek ki (1 pund = 0,45 kg, 1 uncia = 28,3 gramm). A vásárlásuk célja, hogy a még ki nem termelt 3,5 Mt 3,1%-os rézércet is kifejtsék és feldolgozzák a jövőben.

Engineering & Mining Journal

Olajhomokból titánt és cirkont vonnak ki

A Titanium Corp. Kanadában, Regina város közelében előkészítő és dúsító üzemet épít, hogy az olajhomok végtermékéből titán- és cirkonkoncentrátumot vonjanak ki további feldolgozásra. A nyersolajnak az olajhomokból való kivonása utáni végterméket a Syncrude Canada cég szállítja az 5 t/h feldolgozó kapacitású kísérleti üzembe. A titán- és cirkonipar éves forgalma 12 Mrd USD, ebből 8, ill. 5%-kal részesedik majd az új üzem.

Engineering & Mining Journal

Az Atlas Copco üzletkötései

Az Atlas Copco megveszi a Hughes Christensen egy Texasban működő cégét, mely rotary rendszerű fűróberendezéseket és fűrószerszámokat gyárt.

Az orosz Norilsk Nickel cég 9 Meuró értékben vásárol az Atlas Copcotól 9 db ún. homlokfűrőt, 10 db LHD-rendszerű (rakodó-, szállító-, ürítő-) berendezést és egy nagy teljesítményű teherautót, mely 5 bányát fog kiszolgálni, mintegy kiegészítve az Atlas Copco meglévő több mint 200 db-os egységét.

World Mining Equipment

Mérnökök, vezetők figyelmébe

A bányák, dúsítóművek dolgozói, valamint családtagjai biztonságuk tekintetében egy kicsit hamis érzésvilágban élnek, mivel a terroristák célpontjai ugyan messze vannak e területektől, de kapcsolataik sokszor visszavezethetők bányáüzemi területekhez.

Június folyamán a spanyol hatóságok letartóztattak 14 személyt az asturiai Északi Bányavidéken, azzal a vád-

dal, hogy ők szállították a robbanóanyagot a 190 ember halálát okozó, március 11-i madridi vasútrobbantáshoz. A 14 személyből egy a bányában dolgozott, az ő segítségével loptak el 220 kg dinamitot, amelyért kábítószerekkel fizettek.

Az ún. ANFO (ANFO) robbanóanyag előállítására szakember számára nem okoz nehézséget. Bizonyítja ezt az a robbantás, amit 1995. áprilisban hajtott végre Timothy McVeigh Oklahomában, amikor ANFO-val töltött teherautóval rohant az épületbe, 168 embert megölve. Két évvel ezelőtt pedig Mexikóban raboltak el egy teherautót, amely 10 tonna ciánt szállított.

A bányászatban tehát a vezetőknek újra át kell gondolniuk az ellenőrzési és biztonsági programokat. A bányá-üzemeknek és a szállító cégeknek ismerniük kell az alkalmazottaikat, mert senki nem akarhatja, hogy egy olyan „gyenge láncszem” legyen a folyamatban, amely képessé teszi a fanatikusokat, hogy ártatlan életet kioltanak.

Engineering & Mining Journal

(Bogdán Kálmán)

Napkollektorok a világban

Az IEA adatai szerint 2001-ben a világ összes napkollektoros kapacitása 69 320 MW-ot tett ki. Az öt legnagyobb napenergia-hasznosító ország az összes kapacitás 82%-át adta. Az első Kína 22 400, a második pedig az USA 17 459 MW-tal. Németország az ötödik helyet foglalja el 3049 MW teljesítménnyel.

Bulletin

Energetikai kutatás az USA-ban

Az elmúlt harminc évben 99 milliárd dollárt fordítottak energetikai kutatásokra az Egyesült Államokban. Ebből az óriási összegből 49 milliárd jutott nukleáris és 25 milliárd dollár fosszilis energiaforrásokkal kapcsolatos kutatásokra. A biomasszával, a geotermális energiával, a napenergiával, a szélenergiával és a vízenergiával kapcsolatos kutatásokra 14 milliárd dollárt, az energiahatékonyság növelésére 11 milliárd dollárt fordítottak.

Bulletin

Beruházás egy norvég gázmező fejlesztésére

A norvég parlament jóváhagyta az Ormen Lange gázmező fejlesztési tervét, beleértve a szárazföldön (Nyhamnat-nál) létesítendő kezelőüzemet és a „Langed” nevű új gáztávvezetékét, amely az angliai Easingtonig épül a Sleipneren keresztül.

Ez lehetővé teszi az Ormen Lange mező földgázának exportálását is az európai kontinensre. A mező fejlesztési költségei 46,5 Mrd norvég kr-t, a Langed megvalósítása pedig 19,4 Mrd norvég kr-t igényelnek. A mező termelésbe állításával Norvégia lesz a világ harmadik legnagyobb földgázexportőre, és csaknem 20%-át fogja fedezni Anglia földgázszükségletének.

A fúrásokhoz fúróhajókat terveznek alkalmazni, és a munkát 2005 második felében elkezdik.

Petroleum Economist

Megújuló energiák

Angliában a megújuló energiák iparára a kormány támogatását kéri nagyobb területű fejlesztéséhez. Az ipar támogatási mechanizmust javasolt, ez az adózók és a fogyasztók pénzének sokkal hatékonyabb felhasználását eredményezné.

A kormányzat célkitűzése, hogy 2020-ban az állam villamosenergia-szükségletének már 20%-át megújuló energiákból biztosítsák, míg ma ez az arány csak 5%. A tervek azt mutatják, hogy a növekedést rövid távon főleg szélenergiából fedezik, szükséges azonban, hogy a következő évtizedben új megújuló energiákat alkalmazzanak – beleértve a biomasszát, a hulladékenergiát, a vízi-, a nap- és árapályenergiát.

Power Engineering

Atomenergia a nagyvilágban

Francia nemzetgyűlés nagy többséggel fogadta el azt a törvénytervezetet, amely kimondja, hogy Franciaország villamosenergia-termelésének alapja az atomenergia.

Kína államtanácsa a fészített energiaprogram keretében négy új, egyenként 1000 MW teljesítményű atomerőművi blokk építését engedélyezte.

Az USA Nukleáris Energia Intézetének nemrég közzétett adatai szerint az ország 31 államában működő 103 atomerőművi blokk 2003-ban 764 TWh-nyi villamos energiát termelt. Ez az érték mindössze 2%-kal maradt el az előző évi csúcstermelési értékből.

Bulletin

Több ökoáramot kell termelni Kelet-Európában

Az EU új direktívája kimondja, hogy a most csatlakozott kelet-európai országoknak lényegesen növelniük kell az ökoáram-részesedésüket. Ezeknek az országoknak az átlaga jelenleg 5,4%, ezt az értéket 2010-ig 11,1%-ra kell növelniük. Csehországnak, pl. 10 milliárd eurót kell erre a területre beruháznia. Az EU szakértői szerint Kelet-Európában 20 000 MW állítható elő fa, szélenergia, valamint mezőgazdasági hulladékok felhasználásával. Ez számos új munkahelyet is teremtene. Jelenleg még túl sok fosszilis emisszió keletkezik kelet-európai erőművekben.

Bulletin

CO₂ az energiatermelésből

A CO₂-emisszió 80%-át a fosszilis energiahordozók okozzák. Jelentős intézkedések haladéktalan bevezetése nélkül 2030-ig további 70%-kal nő a CO₂-emisszió. A Kyotói Egyezmény szerint az aláíró országoknak 2008–2012 között összességükben 5%-kal kell CO₂-emissziójukat csökkenteniük. A célértékek széles skálán oszlanak meg -28% és +27% között. Ez teszi lehetővé az emissziókereskedelmet. Előre látható, hogy még a Kyotói Egyezmény betartása esetén – ami valószínűtlennek tűnik – sem fekezhető meg hosszabb távon a CO₂-kibocsátás. Bár a tervutasításos országok rendszerváltása után a CO₂-kibocsátásuk az 1990-es érték alá csökkent 1%-kal, a világ összes CO₂-emissziója a kilencvenes évek folyamán 12%-kal nőtt. Ezen belül Észak-Amerikában 15%-os volt a növekedés, míg Európában stabilizálódott az emisszió. Végre megoldást kell találni, hogy az USA, amely a világ összes CO₂-emissziójának jelenleg 24%-áért felelős, továbbá a 2030-ig várhatóan a világemisszió

kétharmadát kibocsátó fejlődő országok, egy betartható és ellenőrizhető nemzetközi szerződés végrehajtásával csökkentse a világ számára tarthatatlanul nagy CO₂-kibocsátást.

Bulletin

(Dr. Horn János)

Acélipari információk

Németország 2004-ben 3,6%-kal (46,41 M t/év mennyiséggel) szárnyalta túl az előző évi nyersacéltermelését.

Ukrajna nyersacéltermelése 2004-ben 4,9%-kal (38,7 Mt-ra), hengerelt tekerccsgyártása 3,3%-kal (30,2 Mt-ra) nőtt. Az ország legnagyobb acélgyártója, a Kryvorijhstal 6,1 Mt hengerelt árút állított elő, az Azovstal előző éves termelését pedig 500 et/év értékkel haladta meg.

A Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (az OECD) szerint a világ acélfelhasználása 2005-ben az előző évi 910 Mt értékről 950 Mt-ra nőhet (4%-os növekmény).

A készacéltermékek fogyasztása terén az elmúlt években Kína mellett jelentős növekedés mutatkozott Koreában, Oroszországban és Ukrajnában.

A kokszolható szén hiányával kell számolni a következő két évben és ez az árak jelentős növekedését idézheti elő. Ezt jelzi a Posco által 2005-re elfogadott 125 USD/t ár is (a 2004. évi ár 57 USD/t volt). A szén alapanyag iránti kereslet a 2004. évihez képest 2010-re 23,2 Mt-val nő (228,6 Mt-ra), a kínálat pedig 0,4 Mt-val fog csökkenni.

A '80-as évek óta nem volt példa olyan magas vasércárakra, mint amelyek a 2005. januári 18,62%-os emelést követően keletkeztek. A Rotterdamba szállított nyersanyag ára – a nagy fuvarozási költségek miatt – 33 USD/t-ra nőtt.

Szélenergia

Ausztráliában üzembe helyezték a Adéli féltéke legnagyobb kapacitású szélenergiafarmját. A 46 MW teljesítményű, összesen 23 szél turbinából álló létesítmény 2004 januárjában kezdte meg működését. A beruházás öt év alatt valósult meg, bekerülési költsége 93 millió ausztrál dollár volt.

(Turkovich György)

A repceaszfaltnak jövője van

Ausztria példája alapján a szokásos Olajbázisú bitumenemulzió helyett a repceaszfaltot fogják alkalmazni Dél-Németországban, Alsó-Szászországban, Schleswig-Holsteinben és Brandenburgban. Ezekben a tartományokban elsősorban a forgalom miatt jelentős kopásnak kitett közutakon és utcákon használják majd az új útburkoló anyagot. E bioanyagból készült aszfaltnak nagyobb a forgalommal szembeni szilárdsága, jobbak az előregedési tulajdonságai, és az útépitő munkások kevesebb káros gőz hatásának vannak kitéve. Az Európai Unióban Németország a legnagyobb repceolajgyártó állam. Évente 3,8 Mt olajat állít elő, 1,3 millió hektár területről. (Egy négyzetméter repceföldről előállított repceolajból származó aszfalt 1 m² útburkolat előállítására elegendő.)

Erdöl, Erdgas, Kohle

A benzin és a dízel továbbra is a legfontosabb motorhajtóanyag marad

Egy, a jövőben használatos motorhajtóanyagok és motortecnológiák kombinációinak vizsgálatára vonatkozó európai tanulmány szerint a benzin és a dízelolaj marad a következő évtizedben is a domináló hajtóanyag. A vizsgálatok során a személygépkocsik növényház-emisszióit és energiafelhasználását hasonlították össze, és megállapították, hogy a jobb

hatásfokú motorok csökkentik az emissziókat és mérsékeltebb a hajtóanyag-fogyasztásuk is. Ez ideig még nem találtak a hagyományos hajtóanyagokhoz képest kisebb emisszióval járó és hatékonyabb energiájú olyan hajtóanyagot, melyet a szükséges mennyiségben gazdaságosan lehetne gyártani. A jövőben sokkal inkább a hajtóanyagok diverzifikálásával kell számolni. A cseppfolyósított gázon és a földgázon kívül a bekeverhető adalékanyagok (pl. a bio-motorhajtóanyagok) kínálkoznak klímapolitikai szempontból is átmeneti megoldásként. A tanulmányról a Svájci Olajipari Egyesülés által kiadott „E Vinside” ad részletes ismertetést.

Erdöl, Erdgas, Kohle

Németországban üzembe helyezték az 500. földgáztöltő állomást

Németországban 25 000 földgázüzemű autó van forgalomban. Ezek ellátásához nagyon dinamikusan fejlődik a gáztöltőállomás-hálózatuk is (átlagosan heti három új töltőállomás nyílik az országban). A tervek szerint a gázüzemű autók a városokban 5 km, a közbenső területeken 15 km, a terepen pedig 25 km távolságban el kell érjenek egy töltőállomást. Így 2007-ben már több mint 1000 működő töltőállomással számolnak, ezek csaknem 1 millió jármű kiszolgálását biztosítják majd.

Erdöl, Erdgas, Kohle

Németország lesz az OMV legnagyobb AdBlue piaca

A szelektív katalitikus redukcióval (SCR) ellátott új típusú tehergépkocsik kipufogógázába befecskendezett AdBlue-adalék (karbamidoldat) a dízelmotorok károszsemcse-emisszióját 80%-kal, a nitrogénoxid-emissziót egyharmaddal, a hajtóanyag-fogyasztást pedig 7%-kal mérsékli. 2005. januártól az OMV már 10 országban, 87 helyen (Magyarországon 19 helyen) kínál AdBlue adalékot – 10 literes kiszerelésben – az autópályák melletti töltőállomásokon. Németország AdBlue-igényét 2006-ra 60 Mliterre becsülik. Az OMV szerint ez rövidesen megemelkedik 505 Mliterre. Európa igényét 2012-re 3,21 Mrd literre prognosztizálják, s ennek 23,1%-a Németországban jelentkezik. Így Németország lesz Európa legnagyobb AdBlue-piaca. A közlemény szerint az AdBlue-t alkalmazó új nehézgépjárművek bevezetését gyorsítják a káros emissziók csökkentését célzó rendelkezések. Németországban jelenleg évente 80 000 új hasznójárművet állítanak üzembe, melyből 45 000–50 000 a 16 tonnánál nagyobb új nehézjármű. Terveik szerint 2006-tól minden nehézjárművet – AdBlue-befecskendezést igénylő – SCR-technikával látnak el.

Erdöl, Erdgas, Kohle

(Turkovich György)

FELHÍVÁS

Az OMBKE Alapszabály Bizottsága, hivatkozva a 2004. május 15-én megtartott, 93. küldöttgyűlés határozatára, mely szerint az OMBKE Alapszabályának szükséges módosításait úgy kell előkészíteni, hogy azt a 2006-os küldöttgyűlés elfogadhassa, kéri az egyesület tagjait, hogy az **Alapszabály, vagy a Működési Szabályzatok módosítására** vonatkozó javaslataikat

2005. április 30-ig

juttassák el az OMBKE titkárságára.

(1029 Budapest II., Fő u. 68,

vagy fax: 201-7337,

e-mail: ombke@mtesz.hu)

Köszönetnyilvánítás

A Központi Bányászati Múzeum Alapítvány

Oroszlányi Bányász Múzeuma

(adószámunk: 19638634-2-08)

a részére 2003-ban felajánlott

1% személyi jövedelemadót,

melynek összege: 134 862 Ft,

közcélú tevékenység végzésére fordítja.

Jó szerencsét!

Dr. Kovácsné Bircher Erzsébet

múzeumigazgató